

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Πανελλήνιος Σύλλογος
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας

Τριμηνιαίο φιλοτελικό & πολιτιστικό περιοδικό

Έτος 22°, Αρ. 92. Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2022

“ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ”

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση, Έτος 22^ο, Τεύχος 92^ο, Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2022

Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ

Εκδότης-Διευθυντής: Π. Λεούσης

Συντακτική Επιτροπή: Π. Λεούσης, Δ. Βαρελάς

Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση.

Τηλ. 210 2825134, e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

Υπεύθυνος τυπογραφείου: “NO+ADO”, Κυριάκος Αλεξίου & Σια ΕΕ

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 15. Εγγραφή € 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Το γράμμα του προέδρου	1
Τα κάλαντα	2
Οι παντόφλες	5
Το κουνέλι ως σύμβολο	6
Όσκαρ Σίντλερ, ένας ανθρωπιστής ήρωας.....	8
Ογκίστ Πικάρ	10
Ομάρ Καγιάμ	12
Γεωπάργα	14
Η Citroën και ο ευφυής ιδρυτής της	16
Σάμουελ Ρεσέβσκι	18
Οι γιγάντιες χελώνες Γκαλαπάγκος και Σεύχελών	19
Η πανώλης των βοοειδών	20
Λάμπραινα, ένα παράξενο ψάρι	21
Το σούμο	22
Ο Πινόκιο	24
Το λικέρ Μαρασκίνο Luxardo	25
Ανοικτή Επιστολή (Πνευματικό ταχυδρομείο)	26
Αχ, αυτό το πλάνο: (Οι πολεμικοί στόλοι με πανιά)	31
Το παπιγιόν	32
Το Σεβίτσε	33
Κάπτεν Κιντ	34
Η ρίγανη	35
Απολλωνία	36
Ζαχαροκάλαμο και δουλεία	38
Οι Μπόερς	40
Νέες εκδόσεις γραμ/μυν Ελλάδας-Κύπρου	42
Δικά μας και δικά σας νέα	44

CONTENTS

Editorial	1
Carols	2
The slippers	5
The rabbit as symbol	6
Oscar Schindler, a humanist hero	8
Auguste Picard	10
Omar Khayyam	12
Geoparks	14
Citroën and its intelligent founder.....	16
Samuel Reshevsky	18
The giant tortoises of Galapagos and Seychelles	19
The plague of cattle	20
Sea lamprey, a strange fish.....	21
Sumo	22
Pinocchio	24
The liqueur Maraschino Luxardo.....	25
Open letter (Pneumatic mail)	26
Thematic plans: (The war fleets in the age of sails) .	31
The bow tie	32
The ceviche	33
Captain Kidd	34
Oregano	35
Apollonia	36
Sugar cane and slavery	38
The Boers	40
New issues of Greece and Cyprus	42
Philatelic news	44

Εικόνα εξωφύλλου: Γραμματόσημα από το άρθρο *Τα Κάλαντα*.

“THE THEMATIC PHILATELIST”

Quarterly Journal. Year 22th. No 92, October-December 2022

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY

Editor-Director: Pantelis Leoussis

Editorial Committee: P. Leoussis, D. Varelas

Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. +31 2102825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

The journal is distributed gratis to the members

Annual subscription € 15. New members' subscription € 5

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

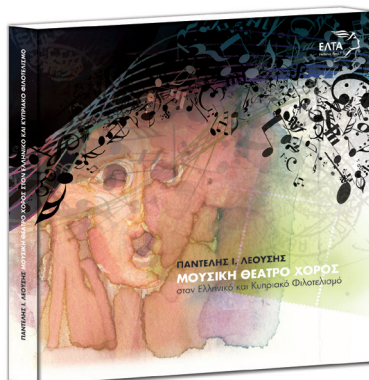
Λόγια & μουσική Π. Λεούση

Ύμνο για σένα θα τραγουδήσω, μικρό χαρτάκι χρωματιστό,
τις αρετές για να τιμήσω και για τα τόσα που σου χρωστώ.
Μικρό χαρτάκι, χάρη σε σένα γνώρισα φίλους, βρήκα χαρές,
γύρισα τόπους, κέρδισα επαίνους, ώρες εξαίσιες, μοναδικές.
Μ' έμαθες στην έρευνα, στην τάξη, μ' έκανες πιο πλούσιο, πιο σοφό.
Πάντοτε μη βρέξει και μη στάξει σ' είχα, με τσιμπίδι και φακό!
Μικρό χαρτάκι αγαπημένο, με συντροφεύεις από παιδί.
Στις αρετές σου κεντώ και υφαίνω γνώση για τέχνη κι αισθητική.
Με ταξιδεύεις σ' άγνωστους κόσμους, μόρφωσης, γνώσης, πολιτισμού.
Κοντά σου βρίσκω καινούργιους δρόμους, στιγμές γαλήνης και στοχασμού...
Μήνυμα αγάπης κι' αδελφосύνης στον κόσμο στέλνεις, ενωτικό,
πρέσβη της γνώσης και της ειρήνης, μικρό χαρτάκι, σ' ευχαριστώ.

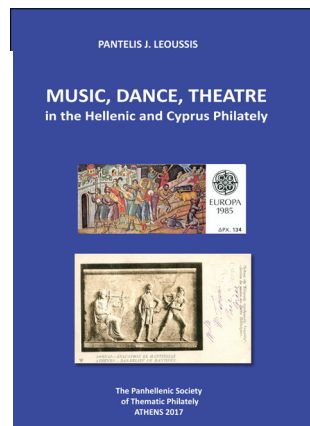
(Έκδοση του Συλλόγου μας)

BALKANFILA 2016 Χρυσό
ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση Ελληνικών Ταχυδρομείων)

BALKANFILA 2016 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση του Συλλόγου μας)

ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο
EFIRO 2019 (Ρουμανία) Χρυσό
NOTOS 2021 Επίχρυσο

Ο "Θεματικός Φιλοτελιστής" έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:

EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, ΕΦΙΛΑ 2002 (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό, CHINA 2009 Αργυρό,
ANTVERPIA 2010 Αργυρό, BALKANFILA 2012 Μεγάλο Αργυρό, ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2013
Μεγάλο Αργυρό, ΚΥΠΡΟΣ -ΕΛΛΑΔΑ 2014 Μεγάλο Αργυρό, EFIRO 2019 Μεγάλο Επίχρυσο
NOTOS 2021 Επίχρυσο

www.thematic-philatelist.gr

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Αγαπητοί φίλοι

Το 2022 έφυγε αφήνοντάς μας ανάμικτα αισθήματα, χαράς και λύπης. Χαράς διότι είχαμε μία επιτυχημένη εθνική φιλοτελική έκθεση και λύπης διότι ένα ακόμα από τα λίγα φιλοτελικά σωματεία που έχουν απομείνει στη χώρα μας έπαψε να υπάρχει.

Η έκθεση «50 ΧΡΟΝΙΑ Φ.Ε. ΑΓΡΙΝΙΟΥ» αποτέλεσε ευχάριστη έκπληξη και ξεπέρασε κάθε προσδοκία, τόσο οργανωτικά όσο και από πλευράς συμμετοχών. Αν μάλιστα λάβουμε υπόψη μας ότι τέτοια εγχειρήματα είναι πολύ πιο δύσκολα να πραγματοποιηθούν «εκτός των τειχών», η επιτυχία του παρόντος αφήνει ακόμα καλύτερες εντυπώσεις.

Το γεγονός, ωστόσο, που θλίβει ολόκληρο το φιλοτελικό κόσμο της χώρας είναι η διάλυση της ιστορικής Ένωσης Ελλήνων Συλλεκτών Καρτών Μάξιμουμ. Η γνωστή κρίση του φιλοτελισμού, η συρρίκνωση του αριθμού των μελών και η δυσκολία εγγραφής νέων, και η απροθυμία μελών να συνδράμουν στην πολύπλοκη και χρονοβόρα διαδικασία δημιουργίας νέων Καρτών Μάξιμουμ, είναι οι κυριότερες αιτίες που ανάγκασαν τη Διοίκηση της Ένωσης να προτείνει και τη Γενική Συνέλευση να εγκρίνει αυτό το δυσάρεστο αποτέλεσμα που ασφαλώς θα επιφέρει περεταίρω μαρασμό στην μαξιμαφιλική κίνηση στη χώρα.

Σε ότι αφορά τις συμμετοχές θεματικών εκθεμάτων στη έκθεση του Αγρινίου, οι βραβεύσεις των μελών μας ξεπέρασαν κάθε προσδοκία: Δύο Χρυσά, ένα Μεγάλο Επίχρυσο και ένα Αργυρό! Συμμετείχαν επίσης δυο θεματικές συλλογές μη μελών μας που βραβεύτηκαν με Μεγάλο Αργυρό και Χάλκινο. Αξίζει εδώ να αναφερθεί ότι είναι η πρώτη φορά στην ιστορία των ελληνικών εκθέσεων που απονέμονται χρυσά μετάλλια σε εκθέματα θεματικού φιλοτελισμού.

Κατά τα λοιπά, ο απόηχος (ή και ο ήχος!) του κορονοϊού εξακολουθεί να ταλανίζει το φιλοτελισμό μας. Σε συνδυασμό μάλιστα με την γενικότερη κρίση του γραμματοσήμου, το ενδιαφέρον αρκετών φιλοτελιστών έχει μειωθεί με δυσάρεστες συνέπειες, όπως την υπολειτουργία των εντευκτηρίων, την σταδιακή μείση των σωματείων κ.λπ.

Σε αυτόν τον γενικό κανόνα έχει εγκλωβιστεί και ο σύλλογός μας. Απρόθυμοι οι Δήμοι για την διοργάνωση εκδηλώσεων, ομιλιών κ.λπ. Η μόνη ζωντανή, «χειροπιαστή» παρουσία μας σήμερα είναι ο "Θεματικός Φιλοτελιστής", το περιοδικό που σας συντροφεύει επί εικοσιδύο συναπτά χρόνια και που θα εξακολουθεί να υπάρχει όσο σεείς το στηρίζετε.

Πάντα με την ελπίδα και την προσδοκία ότι οι συνθήκες δεν θα αργήσουν να βελτιωθούν,

Ευχές για Καλή Χρονιά, με Υγεία και Καλές Συλλογές.

Ο πρόεδρος

Τα κάλαντα

Στη χώρα μας τα Κάλαντα αποτελούν δημοτικά ευχητικά και εγκωμιαστικά τραγούδια που ψάλλονται εθιμικά κατ' έτος κυρίως την παραμονή της Μεγάλης Θρησκευτικών εορτών όπως των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς (Αγ. Βασιλείου), των Θεοφανείων, ακόμη και των Βαΐων (ή του Λαζάρου), με εξαίρεση εκείνων της Μεγάλης Παρασκευής που είναι κατανυκτικά. Κύρια παραδοσιακά μουσικά όργανα που συνοδεύουν τα κάλαντα είναι το τρίγωνο, το λαούτο, το νταούλι ή τσαμπούνα, η φλογέρα κ.ά.

Κατά τους Βυζαντινούς χρόνους, οι Πατέρες της Εκκλησίας απαγόρευαν ή απέτρεπαν αυτό το έθιμο ως καταγόμενο από τις εορτές των ρωμαϊκών Καλενδών που είχε καταδικάσει η ΣΤ' Οικουμενική Σύνοδος το 680 μ.Χ., αποκαλώντας τους συμμετέχοντες σ' αυτό «Μηναγύρτες».

Αν και τα κείμενα όλων των καλώντων ασχολούνται με τα γεγονότα της Γέννησης, ορισμένα στοιχεία των λαϊκών

τελετουργικών τραγουδιών που τραγουδιούνται την περίοδο των Χριστουγέννων έχουν προ-χριστιανική προέλευση, έλκοντας τις ρίζες τους στα ρωμαϊκά Σατουρνάλια και παγανιστικές τελεουργίες που σχετίζονται με το χειμερινό ηλιοστάσιο και τη γονιμότητα της γης. Ήταν ειδωλολατρικά τραγούδια, που τραγουδιόνταν στους εορτασμούς του Χειμερινού Ηλιοστασίου, καθώς οι άνθρωποι χόρευαν γύρω από πέτρινους κύκλους. Στη Δύση τα κάλαντα γράφονταν και τραγουδιούνταν και τις τέσσερις εποχές, αλλά έχει επιβιώσει η παράδοση να τραγουδιούνται μόνο τα Χριστούγεννα.

Γιορτάζοντας οι πρώτοι Χριστιανοί τη γέννηση του Ιησού, άρχισαν να τραγουδούν χριστιανικά τραγούδια αντί για ειδωλολατρικά, ταυτόχρονα με το ηλιοστάσιο.

Ο πρώτος χριστουγεννιάτικος ύμνος στην ιστορία είναι ο «Ύμνος των Αγγέλων» που τραγουδήθηκε το 129 σε μια χριστουγεν-

Λόγια και μουσική από έξι γνωστά βρετανικά χριστουγεννιάτικα κάλαντα.

νιάτικη λειτουργία στη Ρώμη, και ένας άλλος που γράφτηκε το 760 για την Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία. Σύντομα μετά, πολλοί συνθέτες σε όλη την Ευρώπη άρχισαν να γράφουν «Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα». Ωστόσο, αυτά άρχισαν πολύ να γίνουν δημοφιλή καθώς ήταν γραμμένα σε γλώσσες που οι κοινοί άνθρωποι δεν μπορούσαν να καταλάβουν (π.χ. Λατινικά). Μέχρι το 1200, τα χρόνια του Μεσαίωνα, οι περισσότεροι άνθρωποι είχαν χάσει εντελώς το ενδιαφέρον τους να γιορτάσουν ομαδικά τα Χριστούγεννα.

Με τον καιρό, τα λατινικά περιορίστηκαν μόνο στο ρεφρέν μερικών καλάντων, αλλά τα περισσότερα ήταν σε μια γλώσσα που οι άνθρωποι που τα παρακολουθούσαν μπορούσαν να καταλάβουν και να συμμετάσχουν. Τα νέα κάλαντα εξαπλώθηκαν στη Γαλλία, την Ισπανία, τη Γερμανία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Τα παλαιότερα κάλαντα αυτού του τύπου γράφτηκαν το 1410. Δυστυχώς μόνο ένα πολύ μικρό κομμάτι τους διασώθηκε. Το κείμενό τους αφορούσε τη συνάντηση της Μαρίας και του Ιησού με διαφορετικούς ανθρώπους στη Βηθλεέμ.

Τα περισσότερα Κάλαντα αυτής της εποχής και της ελισαβετιανής περιόδου είναι φανταστικές ιστορίες, πολύ χαλαρά βασισμένες στην ιστορία των Χριστουγέννων και την Αγία Οικογένεια και είχαν περισσότερο ψυχαγωγικό χαρακτήρα παρά θρησκευτικό. Συνήθως τα τραγουδούσαν περισσότερο στα σπίτια παρά στις

εκκλησίες. Την ίδια περίοδο άρχισαν να τα τραγουδούν και οι μενεστρέλοι (περιοδούμενοι τραγουδιστές), αλλάζοντας τις λέξεις ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρισκόταν.

Όταν τη δεκαετία του 1640 ήρθαν στην εξουσία στην Αγγλία οι Πουριτανοί, ο εορτασμός των Χριστουγέννων και τα κάλαντα απαγορεύτηκαν στη χώρα. Ωστόσο, επέζησαν καθώς οι άνθρωποι εξακολουθούσαν να τα τραγουδούσαν κρυφά.

Τα κάλαντα ψάλλονται κυρίως από παιδιά αλλά και από ενήλικα άτομα, είτε μεμονωμένα είτε καθ' ομάδας, που περιέρχονται οικίες, κατστήματα, δημόσιους χώρους κ.λπ. με τη συνοδεία του πατροπαράδοτου σιδερένιου τριγώνου, αλλά ενίοτε και άλλων μουσικών οργάνων (φυσσαρμόνικας, ακορντεόν, τύμπανου, φλογέρας κ.λπ.). Τα παιδιά ρωτούν συνήθως «Να τα πούμε;» και περιμένουν την απάντηση «Να τα πείτε».

Κύριος σκοπός των τραγουδιών αυτών είναι μετά τις αποδοδόμενες ευχές τα «Χρόνια Πολλά» το φιλοδώρημα είτε σε χρήματα (σήμερα) είτε σε προϊόντα (παλαιότερα). Σχετική μ' αυτό είναι και η παρασκευή «κουλούρας» ονομαζόμενη «κολλίκι» (Βέροια) ή «κουλιαντίνα» (Σιάτιστα) και εξ αυτών οι φέροντες αυτά ονομάζονται «Κουλουράδες» ή «Φωτάδες».

Τα κάλαντα ξεκινούν κυρίως με χαιρετισμό, στη συνέχεια αναγγέλλουν τη μεγάλη χριστιανική εορτή που φθάνει και καταλήγουν σε ευχές. Χα-

Τραγουδιστές καλάντων. Ίσως τραγουδούν το χριστουγεννιάτικο "I saw three ships" (Είδα τρία καράβια)

Εικονογραφική αναπαράσταση του γνωστού τραγουδιού "The 7 Days of Christmas" (7 Ημέρες των Χριστουγέννων).

ρακτηριστικό σημείο είναι η γλώσσα στην οποία αυτά ψάλλονται, στην καθαρεύουσα, καταδηλούντα την άμεση καταγωγή τους από τους Βυζαντινούς χρόνους τις Καλένδες του Ιανουαρίου που γιορτάζονταν με ιδιαίτερη λαμπρότητα.

Ο μεγάλος αριθμός των διαφόρων παραλλαγών εξανάγκασε να διακρίνονται αυτά σε εθνικά ή αστικά και στα τοπικά ή παραδοσιακά (κατά περιοχή).

Στα χριστουγεννιάτικα κάλαντα έχουν καταμετρηθεί περισσότερες από τριάντα παραλλαγές μόνο στον Ελλαδικό χώρο.

Σήμερα εκτός των παραπάνω έχουν εισαχθεί και διάφορα αγγλοσαξωνικά χριστουγεννιάτικα τραγούδια, μερικά από τα οποία έχουν μεταγλωττιστεί στα ελληνικά και χρησιμοποιούνται κάποιες φορές επιπρόσθετα με τα παραδοσιακά.

Επίσης και η ημέρα που ψάλλονται τα κάλαντα σε ορισμένες περιοχές ονομάζονται «Κάλαντα» (Κόλιντα, Κόλεντας, Κόλιαντας) με εξαίρεση τη νήσο Μήλο όπου ψέλνονταν μόνο τη παραμονή της Πρωτοχρονιάς. Στη Μήλο συντάσσονται κάθε φορά νέα κάλαντα, με τα οποία όμως ζητούσαν οικονομική συνδρομή για κάποιο κοινωνικό σκοπό (π.χ. ανέγερση ή επιδιόρθωση ναού) δίδοντας και

συμβουλές προς τους άρχοντες ή παρατηρήσεις με σκωπτικό χαρακτήρα. Τέτοιες είναι και οι σχετικές «μαντινάδες» της Κρήτης ή «κοτσάκια» της Νάξου με σκωπτικό επίσης χαρακτήρα που ψάλλονται ως «κάλαντα».

Πολλές φορές όταν δεν υπήρχε φιλοδώρημα ή ήταν ευτελές τότε τα παιδιά συνέχιζαν με πολύ δυνατή φωνή έξω από την οικία σκωπτικά, επαναλαμβανόμενα δίστιχα: «Αφέντη μου στην κάπα σου χίλιες χιλιάδες ψείρες, άλλες γεννούν, άλλες κλωσσούν κι άλλες αυγά μαζώνουν!»

Αυτές οι απειλές έχουν την αφετηρία τους τα κάλαντα της αρχαιότητας. Στα χειλιδονίσματα της αρχαίας Ελλάδας (κάλαντα της εαρινής πρωτοχρονιάς) τα παιδιά, αφού έλεγαν το άγγελμα της πρωτοχρονιάς και τις ευχές τους, χωρίς θρησκευτικές αναφορές,

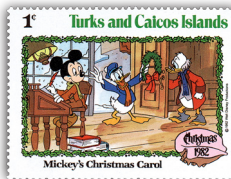
διατύπωναν τις απαιτήσεις τους για φιλοδώρημα κι ύστερα περνοκυραίων. «...αν όμως δεν μας δώσεις δεν θα περάσει έτσι την αυλόπορτά σου σηκώνουμε ή το στέγαστρό της, ...» Το ίδιο γίνονταν και στα κόλιντα (τα παραδοσιακά κάλαντα) της Βισαλτίας στη Μακεδονία, τότε που τα παιδιά βροντούσαν τις εξώπορτες με τις τοπούζες (ραβδία με σφαιρικές απολήξεις) φωνάζοντας:

«Κόλιντα, μπά-μπου, κόλιντα!»

Παντελής Λεούσης

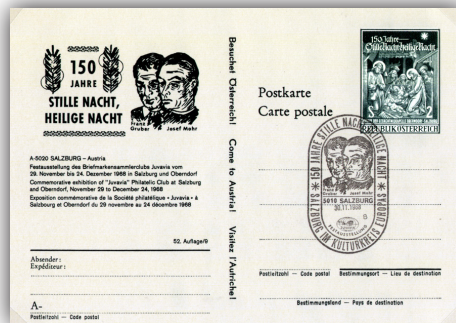
Το έθιμο των καλάντων (colinde) είναι έντονο στους Ρουμάνους. Η UNESCO τα αναγνώρισε μάλιστα ως Αυλή Πολιτική Κληρονομιά της χώρας.

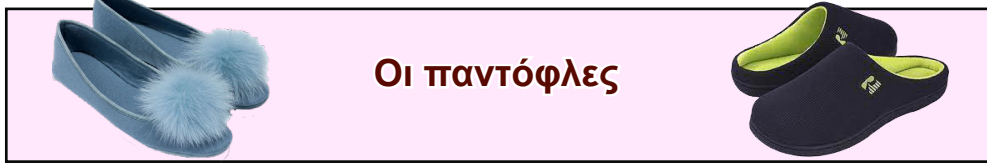

Τα κάλαντα λένε τα παιδιά, αλλά και ο Μίκυ Μάους!

Συνθέτης και στιχουργός της "Αγίας Νύχτας" (Silent Night) σε γραμματόσημο και μονόφυλλο.

Οι παντόφλες

Οι παντόφλες έλκουν την καταγωγή από την ανατολή. Οι παλαιότερες βρέθηκαν σε κοππικούς τάφους του 2ου αιώνα, διακοσμημένες με φύλλα χρυσού. Παλαιότερα φοριόντουσαν ιδιαίτερα μέσα από ξύλινα τσόκαρα για μεγαλύτερη άνεση. Ήταν χωρίς επάνω μέρος και μερικές φορές χωρίς τακούνι, από ελαφρύ και εύκαμπτο υλικό, όπως δέρμα, βελούδο, μαλλί ή τσόχα κ.λπ. Τον 15ο αιώνα τις φορούσαν μέσα από τα παπούτσια ή τις γαλότσες, ιδιαίτερα στην Ιταλία που από τις αρχές του 16ου αιώνα εξήγαγε τη μόδα και στη Γαλλία.

Το ότι είναι ελαφρές και εύκολες στη χρήση, τις καθιστούν ένα εξαιρετικό υπόδημα εσωτερικών χώρων, που χρησιμοποιείται από όλους, και κυρίως από τις γυναίκες.

Ένα από τα παλαιότερα εργοστάσια παντόφλας ιδρύθηκε το 1795 στη Γαλλία, σε πόλη της Αλσατίας. Με τα χρόνια, έφτασε σε σημείο να διαθέτει 2000 εργάτες και ήταν η μεγαλύτερη εταιρεία παντόφλας της χώρας. Εξακολούθησε να λειτουργεί μέχρι το 1987, οπότε κήρυξε πτώχευση εξαιτίας του ασιατικού ανταγωνισμού.

Στις εκκλησίες των Αρμενίων και Σύριων, οι κληρικοί και οι ιερουργοί φορούν παντόφλες για να ανέβουν στο βωμό, ως ένδειξη ταπεινότητας και σεβασμού.

Στην Ιαπωνία υπάρχουν παντόφλες οι οποίες χρησιμοποιούνται μόνο στην τουαλέ-

τα. Στην Κίνα, στη Χαβάη και σε πολλά νησιά της Καραϊβικής, παντόφλες θεωρούνται μόνο τα υποδήματα που στην Ελλάδα αποκαλούνται σαγιονάρες. Στη Δύση, οι παντόφλες συνδέονται με την άνεση του σπιτιού και στον κόσμο των χωρικών ενσαρκώνουν την ανταμοιβή μετά τη σκληρή δουλειά: την άνεση των ζεστών ποδιών μπροστά στο τζάκι.

Πάντως, η πιο διάσημη παντόφλα θα έπρεπε να ήταν αυτή που φορούσε η Σταχτοπούτα, στο γνωστό παραμύθι του Σαρλ Περό. Ο αυθεντικός τίτλος του παραμυθιού («Cendrillon, ou la petite pantoufle de verre» - «Στακτοπούτα, ή η μικρή γυάλινη παντόφλα») δεν αφήνει καμία αμφιβολία για του λόγου το αληθές. Ωστόσο, και για αδιευκρίνιστους λόγους, καθιερώθηκε η «παντόφλα» να γίνει «γοβάκι», χωρίς να αναρωπιέται κανείς πώς μία φτωχή «σταχτοπούτα» του 1697 είχε τη δυνατότητα να φοράει γοβάκια!

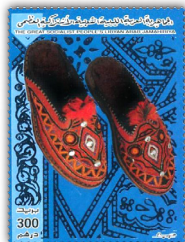
Τέλος, ένα άλλο διάσημο ζευγάρι παντόφλες ήταν αυτό που φορούσε η Τζούντι Γκάρλαντ στον «Μάγο του Οζ». Πουλήθηκε στον οίκο Christie's τον Ιούνιο του 1988 για 165.000 δολάρια και μεταπωλήθηκε τον Μάιο του 2000 για 666.000 δολάρια.

Καλή τιμή, μα την αλήθεια!

Λ., Κ.

Παντοφλού και παντοφλάδικο

Παντόφλες από διάφορες χώρες.

Το κουνέλι ήταν πάντοτε παρόν τόσο στη λαϊκή και παιδική κουλτούρα, όσο και στη μυθολογία.

Πιο γνωστή από όλες είναι η στενή σύνδεσή του με τη γιορτή του Πάσχα που ξεκίνησε από τους πολιτισμούς γερμανικής προέλευσης και διαδόθηκε στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.

Το κουνέλι έχει υιοθετηθεί ως σύμβολο σε μια μεγάλη ποικιλία πολιτισμών και επαγγελματιών σε όλο τον κόσμο. Ακόμα και το μάρκετινγκ το έχει εκμεταλλευτεί, δημιουργώντας πασίγνωστες μασκότ. Ως μοτίβο, τα κουνέλια συγκαταλέγονται στα κλασικά του παιδικού κόσμου, με βελούδινα ομοιώματα, σε φανταστικούς χαρακτήρες, αλλά και σε τραγουδία (*Αχ κουνελάκι, κουνελάκι, ξύλο που θα το φας...*) κλπ.

Το Easter Bunny (πασχαλινό κουνέλι) είναι αυτό που φέρνει τα αυγά του Πάσχα στα παιδιά στις αγγλοσαξονικές χώρες. Το Πάσχα προσφέρονται επίσης βελούδινα ή σοκολατένια κουνελάκια. Ακόμα και η προέλευση των λέξεων Πά-

σχα στα αγγλικά και Γερμανικά (Easter και Ostern), οφείλεται στη «θεά της αυγής και της άνοιξης» (Eostre, Eastre ή Ostara), κύριο κατοικίδιο της οποίας είναι κουνέλι.

Στη βορειοδυτική Ευρώπη, το κουνέλι έχει αντικατασταθεί από το λαγό (der Osterhase, λαγός του Πάσχα) και στην Αυστραλία, όπου το υπερβολικά παραγωγικό κουνέλι θεωρείται παράσιτο, έχει πρόσφατα αντικατασταθεί από το Μπίλμπι, ένα μικρό μαρσιποφόρο που του μοιάζει στο μέγεθος και στα μεγάλα αυτιά, αλλά είναι προστατευόμενο απειλούμενο είδος σε αυτήν τη χώρα.

Το λευκό κουνέλι είναι ένας από τους χαρακτήρες της ιαπωνικής μυθολογίας, το συναντάμε στη δυτική λογοτεχνία (*Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων* του Lewis Carroll), το βρίσκουμε στον κινηματογράφο (ταινία *Matrix*), αλλά και μέσα στα καπέλα των ταχυδακτυλουργών.

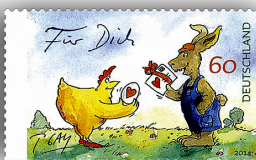
Το κουνέλι είναι πολύ παραγωγικό ζώο. Σε πολλές χώρες θεωρείται, μαζί με τον

Μπίλμπι

Το λευκό κουνέλι σύμβολο των Ιαπώνων και όχι μόνο.

Το κουνέλι εύχεται στην κότα Καλό Πάσχα και κατόπιν ανταλλάσσουν δώρα!

λαγό, σύμβολο γονιμότητας. Οι Γάλλοι μάλιστα μιλούν για «καυτό κουνέλι», όταν αναφέρονται σε έναν άνδρα που έχει πολλές κατακτήσεις.

Στην επιφάνεια της Σελήνης υπάρχουν ανάγλυφα και σκιές που μοιάζουν με το σχήμα κουνελιού. Γι' αυτό και έχουν συνδεθεί με σεληνιακά σύμβολα. Στην αστρολογία, το κουνέλι είναι ένα από τα σύμβολα του κινεζικού ωροσκοπίου και του Αζτέκικου ημερολογίου. Για τους Αζτέκους το κουνέλι είναι ένα ευεργετικό σημάδι, σύμβολο αφθονίας και εργατικότητας, έστω και αν σχετίζεται επίσης με το φόβο και τον αλκοολισμό!

Για τους Κινέζους, οι άνθρωποι που γεννιούνται κάτω από το σημάδι του Κουνελιού είναι από τη φύση τους φιλικό, ειλικρινείς, τίμιοι, διπλωματικοί και αγαπούν τους ηλικιωμένους τους και γενικά τους πλησίον τους.

Στην Κίνα και πάλι, το Κουνέλι του Φεγγαριού συνδέεται με τις γιορτές των μέσων του φθινοπώρου σε όλες τις κινεζικές κοινότητες, σε ολόκληρο τον κόσμο. Εμφανίζεται όρθιο, να προετοιμάζει φάρμακα σε γουδιό! Το κουνέλι είναι σύμβολο της λατρείας της σελήνης, επάνω στην οποία, σύμφωνα με το μύθο, ζει ένα κουνέλι. Σε αυτές τις γιορτές προσφέρονται «κέικ της Σελήνης» διακοσμημένα με την εικόνα ενός κουνελιού και, λίγο πριν το τέλος τους, η παράδοση θέλει οι κυνηγοί να πάνε και να σκοτώσουν ένα κουνέλι ή ένα λαγό, για κλείσει η γιορτή με σπιτάδο.

Η κατανάλωση κουνελιού θεωρείται επί-

σης από τους Κινέζους ότι έχει φαρμακευτικές ιδιότητες. Για τα νήπια κατασκευάζουν παντόφλες κεντημένες ή κομμένες σε σχήμα κεφαλιού κουνελιού, θεωρώντας ότι θα τους βοηθήσουν να περπατήσουν γρηγορότερα. Τέλος, τα κουνέλια βρίσκονται σε παιδικές ιστορίες και θρύλους που εξηγούν γιατί έχουν κόκκινα μάτια, μακριά αυτιά, σχιστό χείλος ή κοντή ουρά.

Στο Βέλγιο, ειδικά στην πόλη Τουρνέ και στην επαρχία της Αμβέρσας, αλλά και σε πόλεις της βόρειας Γαλλίας, είναι απαραίτητο τη Δευτέρα μετά τα Θεοφάνεια το οικογενειακό γεύμα να έχει για κύριο πιάτο κουνέλι.

Το πιάδο του κουνελιού θεωρείται από πολλούς ότι φέρνει τύχη.

Ωστόσο, το κουνέλι που ροκανίζει τα σχοινιά και το ξύλο των σκαφών, είναι μέρος της δεισιδαιμονίας των ναυτικών. Γι' αυτό και αποφεύγουν να χρησιμοποιούν το όνομά του (rabbit), χρησιμοποιώντας περιφράσεις όπως «το ζώο με μακριά αυτιά», «ο ξάδερφος του λαγού» ή τη λέξη «rollor». Αλλιώς παρμονεύει η κακοτυχία!

Στην Κίνα, πιστεύεται ότι μια έγκυος γυναίκα δεν πρέπει να τρώει κρέας κουνελιού, για να μην γεννηθεί το παιδί της με σχισμένα χείλη, ενώ η λευτική εβραϊκή παράδοση απαγορεύει την κατανάλωση κρέατος κουνελιού και λαγού. Στην Κίνα θεωρούν επίσης ότι η εκτροφή κουνελιών προσελ-

κύει φίδια.

Παντελής Λεούσης

Το περίφημο κουνέλι του Ντύρερ και η «Παρθένος με το κουνέλι» του Τισσανού (κάτω).

Υπάρχουν και κουνέλια που βγαίνουν από το καπέλο, υπάρχει και ο Μπαγκς Μπάνι...,

...κουνέλια ποδηλάτες...,

... κουνέλι ταχυδρόμος, αλλά και αλληλογράφος!

Όσκαρ Σίντλερ Ένας ανθρωπιστής ήρωας

Η συγκλονιστική ιστορία του Όσκαρ Σίντλερ θα μείνει ανεξίτηλη ανά τους αιώνες, όχι γιατί ο πολυβραβευμένος σκηνοθέτης Στίβεν Σπίλμπεργκ κατάφερε να μετουσιώσει το ανθρωπινό δράμα και την φρικαλεότητα του Ολοκαυτώματος με τόσο πειστικό τρόπο στην μεγάλη οθόνη, κερδίζοντας μεταξύ άλλων επτά Όσκαρ, αλλά γιατί η πραγματική ιστορία του ξεπερνά κατά πολύ τα πλαίσια ενός χολιγουντιανού έργου τέχνης.

Ο Όσκαρ Σίντλερ γεννήθηκε στις 28 Απριλίου 1908 στο Τσβίταου της Μοραβίας, που τότε ανήκε στην Αυστροουγγαρία και σήμερα στην Τσεχία, και υπήρξε μέλος του Εθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος, κυρίως για επαγγελματικούς λόγους και όχι ιδεολογικούς.

Ο όρος ανιδιοτέλεια θα μπορούσε να πει κανείς ότι είναι η «επιτομή» της ιστορίας του Όσκαρ Σίντλερ και της λίστας, με την οποία κατάφερε να διασώσει από τα βασανιστήρια και τον θάνατο, τουλάχιστον 1.200 ζωές Εβραίων, με την ιστορία του να γίνεται ευρέως γνωστή με την πολυβραβευμένη ταινία «Η λίστα του Σίντλερ», παραγωγής 1993.

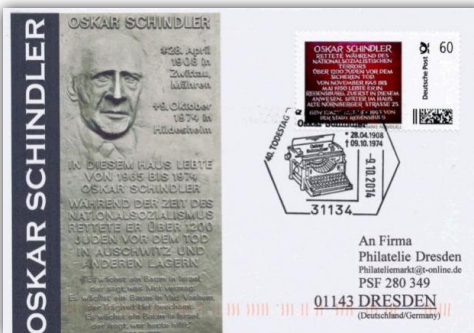
Ο Όσκαρ Σίντλερ, από «άπληστος» Γερμανός επιχειρηματίας που επέλεγε «στρα-

τόπεδα» για το κέρδος και απολάμβανε τα κέρδη που αποκόμιζε από την κατάσταση του «χάους» στην οποία βρισκόταν η οικονομία λόγω του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, εφοδιάζοντας με τις γραμμικές παραγωγής του το ναζιστικό καθεστώς, μετατράπηκε -στη θέα της φρίκης του πολέμου- σε έναν ανθρωπιστή με αυτοσκοπό την διάσωση όσο περισσότερων ανθρώπων μπορούσε, θυσιάζοντας την προσωπική του περιουσία και βάζοντας σε κίνδυνο την ίδια του τη ζωή.

Ο Σίντλερ εξελίχθηκε σε «μετρ» των δωροδοκιών προς Γερμανούς αξιωματούχους, κατορθώνοντας το 1940 να αποκτήσει ένα εργοστάσιο οικιακών ειδών στην κατεχόμενη Κρακοβία, με το οποίο προμήθευε τον γερμανικό στρατό κατά τη διάρκεια του πολέμου. Στην Κρακοβία υπήρχε ένα από τα μεγαλύτερα εβραϊκά γκέτο της Πολωνίας, με αποτέλεσμα η συντριπτική πλειονότητα των υπαλλήλων του να είναι Εβραίοι.

Ο Σίντλερ αποφασισμένος να αναπτύξει τις επιχειρήσεις πουλώντας σκευή σίτισης στον γερμανικό στρατό, δωροδοκούσε «κλειδιά» για ανάθεση συμ-

βολαίων με τον γερμανικό στρατό. Εκείνη την εποχή γνώρισε τον Ισαάκ Στερν, έναν

Πλακέτα προς τιμήν του, κοντά στον κεντρικό σιδηροδρομικό σταθμό της Φρανκφούρτης (ΦΠΗΚ).

Εβραίο λογιστή με τον οποίο θα δημιουργήσει μια ιδιαίτερη σχέση και ο οποίος θα τον βοηθήσει στις επιχειρηματικές του δραστηριότητες.

Στην συγκεκριμένη πόλη ζούσαν σε γκέτο γύρω στις 6.000 Εβραίοι. Μετά από συμβουλή του Εβραίου λογιστή του, προχώρησε σε πρόσληψη μεγάλου αριθμού Εβραίων για τα εργοστάσιά του, μιας και επρόκειτο για εργατικό προσωπικό με ελάχιστο κόστος.

Το 1943 οι τοπικές αρχές κατοχής αποφάσισαν να διαλύσουν το γκέτο και να το μετατρέψουν σε στρατόπεδο εργασίας, όπου θα δούλευαν οι υγιείς Εβραίοι, ενώ οι ανήμποροι για εργασία θα μεταφέρονταν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης όπου θα τους περίμενε ο θάνατος στα κρεματόρια.

Τότε ο Σίντλερ επανέλαβε το ευγενές σπορ της δωροδοκίας, πείθοντας τον τοπικό Γερμανό διοικητή να μεταφέρει το εργοστάσιο στην επίσης κατεχόμενη Τσεχοσλοβακία και να πάρει μαζί του τους Εβραίους υπαλλήλους του, από μία λίστα που συνέταξε ο ίδιος. Ήταν η περίφημη «Λίστα του Σίντλερ», όπως έμεινε στην ιστορία.

Η λίστα περιείχε 1.100 άτομα τα οποία ήταν όλοι οι υπάλληλοι του εργοστασίου του, αλλά και αρκετοί άλλοι. Το φθινόπωρο του 1944, αφού δωροδόκησε όλους τους ανθρώπους «κλειδιά», άρχισε την μεταφορά του εργοστασίου του στην Τσεχοσλοβακία.

Τον Οκτώβριο, μεταφέρθηκαν αρχικά περίπου 800 άτομα και μετά άλλα 300, γυναίκες και παιδιά. Είναι χαρακτηριστικό, ότι η δεύτερη ομάδα οδηγήθηκε

μετά από λάθος στο Άουσβιτς, με σκοπό την θανάτωσή τους, αλλά ο Σίντλερ μετά από άμεσες ενέργειες κατόρθωσε να τους σώσει και να τους οδηγήσει στην Τσεχοσλοβακία.

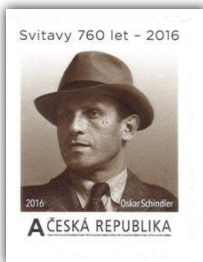
Κατά τους επόμενους 11 μήνες το εργοστάσιό του δεν παρήγαγε ούτε ένα κάλυκα. Σαν δικαιολογία για το παραπάνω προς τον Γερμανικό στρατό, δόθηκε το γεγονός των «αρχικών δυσκολιών». Στην πραγματικότητα όμως, σκοπίμως είχε αποδυναμώσει την γραμμή παραγωγής, με απώτερο σκοπό την κακή παραγωγή καλύκων για σφαίρες.

Εξαντλημένος οικονομικά μετά τη λήξη του πολέμου, ζούσε από τη φιλανθρωπία των Εβραίων υπαλλήλων του που είχε διασώσει, αλλά και εβραϊκών ανθρωπιστικών οργανώσεων.

Το 1949, με την πολεμική αποζημίωση που έλαβε, μετακινήθηκε με τη σύζυγό του στην Αργεντινή, όπου άνοιξε μία αγροτική φάρμα. Γρήγορα, όμως, η σπάταλη και τρυφηλή ζωή του τον οδήγησε στη χρεωκοπία. Χώρισε από τη σύζυγό του κι επέστρεψε στην τότε Δυτική Γερμανία, όπου ασχολήθηκε με το εμπόριο τσιμέντου. Ωστόσο, ούτε αυτή η επιχειρηματική του δραστηριότητα ευδοκίμησε.

Μέχρι τον θάνατό του, στις 9 Οκτωβρίου 1974, ο Όσκαρ Σίντλερ ζούσε με μία πενιχρή σύνταξη και τις φιλανθρωπίες των εβραϊκών οργανώσεων. Ετάφη στο όρος Σιών της Ιερουσαλήμ, όντας το μοναδικό μέλος του Ναζιστικού Κόμματος που έλαχε αυτής της τιμής.

Παντελής Λεούσης

Αφίσα από την περίφημη ταινία "Η Λίστα του Σίντλερ" του Στίβεν Σπίλμπεργκ.

Ογκίστ Πικάρ

Ο Auguste Antoine Piccard (1884 – 1962) ήταν Ελβετός φυσικός, εφευρέτης και εξερευνητής, γνωστός για τις πτήσεις του με αερόστατα γεμάτα ήλιο, με τα οποία μελέτησε την ανώτερη ατμόσφαιρα της Γης. Ο Πικάρ ήταν επίσης γνωστός για την εφεύρεση του πρώτου βαθυσκάφους, FNRS-2, με το οποίο έκανε πολλές μη επανδρωμένες καταδύσεις το 1948 για να εξερευνησει τα βάθη του ωκεανού.

Ο δίδυμος αδερφός του Πικάρ Ζαν Φελίξ, είναι επίσης μια αξιοσημείωτη φιγούρα στα χρονικά της επιστήμης και της εξερεύνησης, όπως και αρκετοί συγγενείς τους, συμπεριλαμβανομένων των Ζακ, Μπερτράν, Ζανέτ και Ντον Πικάρ.

Δείχνοντας έντονο ενδιαφέρον για την επιστήμη από παιδί, φοίτησε στο Ελβετικό Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο Τεχνολογίας της Ζυρίχης και το 1922 έγινε καθηγητής φυσικής στις Βρυξέλλες, στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών. Την ίδια χρονιά γεννήθηκε ο γιος του Ζακ.

Ο Πικάρ ήταν μέλος πέντε Συνεδρίων Σολβέ, στα οποία έλαβαν μέρος μόνο προσκεκλημένοι σημαντικοί φυσικοί. Αυτά τα συνέδρια θεωρούνται σημεία καμψής στον κόσμο της φυσικής προς τις νέες θεωρίες του 20ού αιώνα.

Το 1930, το ενδιαφέρον για το αερόστατο και την μελέτη της ανώτερης ατμόσφαιρας, οδήγησε τον Πικάρ να σχεδιάσει ένα σφαιρικό σκάφος από αλουμίνιο υπό πίεση, που θα επέτρεπε την άνοδο σε μεγάλο υψόμετρο χωρίς να απαιτείται στολή πίεσης. Το κατασκεύασε με την

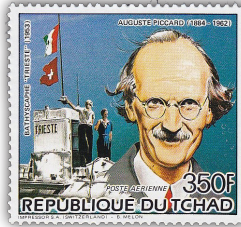
υποστήριξη του βελγικού εθνικού ιδρύματος «Εθνικοί Πόροι για την Επιστημονική Έρευνα» (FNRS).

Ένα σημαντικό κίνητρο για την έρευνά του στην ανώτερη ατμόσφαιρα ήταν το ενδιαφέρον του για μετρήσεις της κοσμικής ακτινοβολίας, οι οποίες υποτίθεται ότι θα έδιναν πειραματικά στοιχεία για τις θεωρίες του Άλμπερτ Αϊνστάιν, τον οποίο ο Πικάρ γνώριζε από διάφορα συνέδρια.

Στις 27 Μαΐου 1931, ο Πικάρ και ο Πάουλ Κίπφερ απογειώθηκαν από το Augsburg της Γερμανίας και έφτασαν σε υψόμετρο ρεκόρ 15.781 μ. Με αυτή την πτήση έγιναν τα πρώτα ανθρώπινα όντα που εισήλθαν στη στρατόσφαιρα και μπόρεσαν να συγκεντρώσουν σημαντικά δεδομένα για την ανώτερη ατμόσφαιρα, καθώς και να μετρήσουν τις κοσμικές ακτίνες. Ο Πικάρ και ο Κίπφερ θεωρούνται επίσης ως οι πρώτοι άνθρωποι που παρατήρησαν οπτικά την καμπυλότητα της γης.

Στις 18 Αυγούστου 1932 ο Πικάρ εκτοξεύτηκε από το Dübendorf της Ελβετίας μαζί με τον Max Cosyns, κάνοντας μια δεύτερη ανύψωση στα 16.201 μέτρα και σημειώνοντας νέο ρεκόρ.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1930, όταν συνειδητοποίησε ότι μια τροποποίηση του πιλοτηρίου σε κάψουλα για την άνοδο σε μεγάλο υψόμετρο, θα μπορούσε επίσης να είναι χρήσιμη και για την κάθοδο σε μεγάλα θαλάσσια βάθη, τα ενδιαφέροντα του Πικάρ άλλαξαν. Έτσι, μέχρι το 1937, είχε σχεδιάσει το βαθυσκάφος του. Ήταν μια μικρή

Κείμενο: «Εθνικοί Πόροι για την Επιστημονική Έρευνα»

άλλαξαν. Έτσι, μέχρι το 1937, είχε σχεδιάσει το βαθυσκάφος του. Ήταν μια μικρή

χαλύβδινη γόνδολα κατασκευασμένη για να αντέχει σε μεγάλη εξωτερική πίεση.

Η κατασκευή ξεκίνησε, αλλά διακόπηκε με το ξέσπασμα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Συνεχίζοντας τις εργασίες το 1945, ολοκλήρωσε το πιλοτήριο σε σχήμα κάψουλας, ικανό να διατηρήσει στο εσωτερικό του την κανονική πίεση αέρα για ένα άτομο, ακόμη και όταν η εξωτερική πίεση του νερού θα αυξανόταν πάνω από 46 MPa (460 Bar).

Πάνω από την κατασκευασμένη από βαρύ χάλυβα κοίλη άτρακτο, προσαρτήθηκε μια μεγάλη δεξαμενή επίπλευσης, γεμάτη με ένα υγρό χαμηλής πυκνότητας για την άνωση. Τα υγρά είναι σχετικά ασυμπίεστα και μπορούν να παρέχουν άνωση που δεν αλλάζει καθώς αυξάνεται η πίεση. Έτσι, η τεράστια δεξαμενή γέμιζε με βενζίνη, όχι ως καύσιμο, αλλά ως επίπλευση.

Για να βυθιστεί αυτό το πλέον πλωτό σκάφος, προσαρτήθηκαν τόνοι σιδήρου

στον πλωτήρα, με μηχανισμό απελευθέρωσης για να είναι δυνατή η ανάδυση. Το σκάφος ονομάστηκε FNRS-2 και έκανε μια σειρά από μη επανδρωμένες καταδύσεις το 1948, πριν παραδοθεί στο Γαλλικό Ναυτικό το 1950, όπου επανασχεδιάστηκε και το 1954 κατέβασε έναν άνδρα με ασφάλεια στα 4.176 μέτρα.

Με την εμπειρία του FNRS-2, ο Πικάρ και ο γιος του Ζακ ναυπήγησαν το βελτιωμένο βαθυσκάφος «Trieste» (= Τεργέστη). Ο Ζακ καταδύθηκε πολλές φορές με αυτό από το 1954, κυρίως στα ανοικτά της Ιταλίας, και μετά το πούλησαν στο αμερικανικό πολεμικό ναυτικό το 1957, για 250.000 δολάρια της εποχής.

Ο Πικάρ πέθανε στις 24 Μαρτίου 1962 από καρδιακή προσβολή, στο σπίτι του στη Λωζάνη, σε ηλικία 78 ετών.

Λάκης Τσάκωνας

Το βαθυσκάφος του Πικάρ FNRS-2

Ωραία Ιταλική καρτολίνα εποχής που αναπαριστά την πρώτη πτήση με αερόστατο.

Ο Ομάρ Καγιάμ ήταν Πέρσης φιλόσοφος, μαθηματικός, αστρονόμος και ποιητής, μια γοητευτική και εξέχουσα μορφή του αραβικού μεσαίωνα. Γεννήθηκε στην ιρανική πόλη Νισαπούρ στις 18 Μαΐου 1048, από πατέρα για τον οποίο υπάρχει η πληροφορία πως είχε απαρνηθεί το Ζωροαστρισμό και είχε ασπαστεί τον Ισλαμισμό. Έζησε τα παιδικά του χρόνια στην πόλη Μπάλχ (σημερινό βόρειο Αφγανιστάν) όπου μελέτησε με σπουδαίους δασκάλους της εποχής. Αποδείχτηκε πως ήταν ακούραστος, μπορούσε να εργάζεται και να μελετάει τις περισσότερες ώρες του εικοσιτετράωρου. Σε αντίθεση με τους συμμαθητές και φίλους του που στόχευαν σε αξιώματα ο ίδιος αποζητούσε ένα ησυχαστήριο στο οποίο να μπορεί να εργάζεται απερίσπαστος.

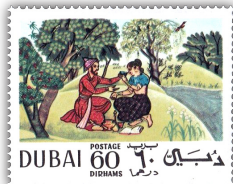
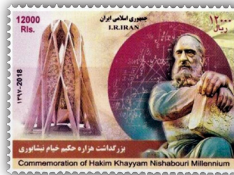
Έγινε διάσημος λόγω της ενασχόλησής του με την αστρονομία και τα μαθηματικά, και ειδικότερα με την Άλγεβρα. Καθόρισε τις αρχές της άλγεβρας με το έργο του «Πραγματεία για την Απόδειξη Αλγεβρικών Προβλημάτων» (1070) και υπήρξε ο εμπνευστής του πασίγνωστου μαθηματικού συμβόλου (X) για την επίλυση εξισώσεων. Ο ίδιος το αποκαλούσε shiy (χι), που, στην αραβική γλώσσα, σημαίνει «κάτι», και το οποίο στα μαθηματικά έχει διεθνώς καθιερωθεί ο άγνωστος X. Στα έργα του για τα

μαθηματικά περιλαμβάνεται η μελέτη του με τον τίτλο «Οι Δυσκολίες των Ορισμών του Ευκλείδη» του 1077, στην οποία ο Καγιάμ προσπαθεί να ταξινομήσει τετραγωνικές και κυβικές εξισώσεις.

Ο Σουλτάνος Μαλίκ-Σαχ τον διόρισε στην ομάδα των οκτώ επιστημόνων στην οποία ανέθεσε τη μεταρρύθμιση του Μουσουλμανικού ημερολογίου. Η επιστημονική αυτή ομάδα διαμόρφωσε το ηλιακό ημερολόγιο «Τζαλάι». Ένα αξιόλογο ημερολόγιο, το οποίο είναι ακριβέστερο του Ιουλιανού ημερολογίου, και σχεδόν εξίσου ακριβές με το λεγόμενο Γρηγοριανό Ημερολόγιο που προέκυψε μετά την μεταρρύθμιση του Ιουλιανού από τον Πάπα Γρηγόριο τον Η'.

Στον Καγιάμ και σε άλλους αστρονόμους ανατέθηκε επίσης η από κοινού εκπόνηση σχεδίου για τηλεσκόπιο, στην πρωτεύουσα των Σελτζούκων Τούρκων Ισφαχάν.

Μερικοί επιστήμονες αμφισβάζουν για την πατρότητα του ποιήματος «Ρουμπαγιάτ» από τον Ομάρ Καγιάμ. Θεωρούν ότι το περιεχόμενό του είναι ασυνεπές, καθότι μερικές στροφές του είναι μυστικιστικές και φιλοσοφικές, ενώ άλλες είναι αμοραλιστικές και ηδονιστικές, και διότι χειρόγραφα με τα τετράστιχά του εμφανίστηκαν ύστερα από 200 χρόνια μετά τον θάνατο του. Υπάρχουν και Ιρανοί πα-

Τα παρόντα, καθώς και όλα τα γραμματοσημα που ακολουθούν αποτελούν εικονογραφήσεις στίχων του ποιήματος «Ρουμπαγιάτ».

νεπιστημιακοί που υποστήριξαν ότι μόνον 250 περίπου τετράστιχα θα μπορούσαν να ανήκουν στον Καγιάμ.

Το 1859, ο Βρετανός Εντουαρντ Φιτςζέραλντ δημοσίευσε Αγγλική μετάφραση 158 τετράστιχων του «Ρουμπαγιάτ», από ένα Περσικό χειρόγραφο του 15ου αιώνα που ανακαλύφθηκε σε Βιβλιοθήκη της Οξφόρδης. Η μετάφραση αυτή σημείωσε τεράστια επιτυχία στους Αγγλικούς και Αμερικανικούς φιλολογικούς κύκλους.

Έκτοτε, πολλοί επιστήμονες άρχισαν να αναζητούν άλλα χειρόγραφα του ποιήματος, με συνέπεια την δημιουργία αναρίθμητων μεταφράσεων, καθεμία από τις οποίες είναι διαφορετική στο περιεχόμενο, τη μορφή και τον αριθμό των τετράστιχων.

Το ποίημα του Ομάρ Καγιάμ «Ρουμπαγιάτ» είναι συλλογή 1.000 περίπου τετράστιχων στο παραδοσιακό Περσικό στυλ του ρουμπάι. Στην Αραβική γλώσσα, ο ενικός του τετράστιχου είναι «ρουμπάι» και ο πληθυντικός «ρουμπαγιάτ». Αυτή η ποιητική μορφή προέρχεται από την Περσική γλώσσα και την γλώσσα Ουρντού, που είναι η γλώσσα του Πακιστάν και επτά κρατιδίων της Ινδίας. Η ίδια ποιητική μορφή ήταν πολύ αρεστή στο λαό της Περσίας τον ΙΑ' και ΙΒ' αιώνα. Αυτό το ποίημα που είναι ταυτόχρονα φιλήδονο και πνευματικό, διαπερνά με οξύτητα την ψυχή του ανθρώπου, καθώς κάνει έκκληση στα βαθύτατα πάθη του και στα βαθύτατα φιλοσοφικά ενδιαφέροντά του.

Στην ποιητική μορφή του ρουμπάι ο τρίτος στίχος δεν έχει ομοιοκαταληξία με τους πρώτο, δεύτερο και τέταρτο στίχους. Έτσι, ο ρυθμός του έχει το σχήμα ΑΑΒΑ. Κάθε τετράστιχο του «Ρουμπαγιάτ» σχηματίζει πλήρη σκέψη. Οι δύο πρώτοι στίχοι θέτουν μια κατάσταση ή ένα πρόβλημα, συνήθως μεταφορικά.

Ο τρίτος στίχος δημιουργεί αγωνία, και ο τέταρτος στίχος προσφέρει κάποια λύση. Όλοι πάντως διακρίνονται για τη στυλιστική απλότητα και συνοπτικότητα.

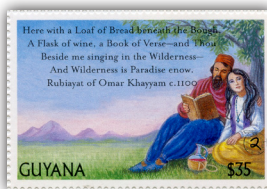
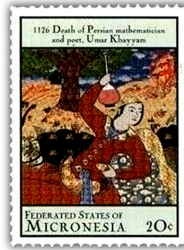
Το ποίημα «Ρουμπαγιάτ» είναι σύνθετο και συλλογιστικό, και αποκαλύπτει απελπισία για το βραχύβιο της ζωής, ανυπομονησία με την άγνοια του ανθρώπου και αμφιβολία για την ύπαρξη καλοκάγαθου Θεού. Αυτή η απαισιοδοξία, όμως, μετριάζεται από μια αισθησιακή, αυτό-ευχάριστη προσέγγιση της ζωής του ανθρώπου, ο οποίος προτρέπει να ενεργεί έτσι ως η κάθε μέρα να είναι η τελευταία του. Αναμφίβολα το ποίημα αυτό δείχνει την εγγενή αντίθεση μεταξύ της λύπης και της χαράς της ζωής. Θεωρείται ως ένας συλλογισμός στη σημασία της ζωής, καθώς αντιμετωπίζει τα αιώνια ζητήματα της ζωής, του θανάτου, της θρησκείας και τους γρίφους του σύμπαντος.

Από τους ορθόδοξους μουσουλμάνους το «Ρουμπαγιάτ» θεωρείται αιρετικό επειδή προτρέπει στον ηδονισμό και εξυμνεί το κρασί. Γι' αυτό το λόγο στην Περσία και σε άλλες μουσουλμανικές περιοχές κυκλοφορούσε κυρίως ανώνυμα. Ακόμα και ο Φιτςζέραλντ, ο πρώτος μεταφραστής και εκδότης του ποιήματος στην Αγγλική, το κυκλοφόρησε ανώνυμα.

Ο Καγιάμ επηρέασε σημαντικά το στυλ και τα θέματα πολλών ποιητών της Δύσης του 19ου και του 20ου αιώνα, και πολλοί ποιητές τον μιμήθηκαν, κυρίως Άγγλοι.

Ο Καγιάμ πέρασε το υπόλοιπο της ζωής του στη γενέτειρά του, όπου δίδασκε αστρολογία και μαθηματικά. Πέθανε στις 4 Δεκεμβρίου 1131.

Λάκης Τσάκωνας

“Εδώ, με μια φραντζόλα ψωμί, με ένα φλασκό κρασί, ένα βιβλίο με στίχους κι Εσύ δίπλα μου, κάτω από το κλαρί του δένδρου, να τραγουδάς στην ησυχία της ερημιάς. Και η έρημη φύση είναι ο απόλυτος Παράδεισος”.

Γεωπάργκο ορίζεται μια γεωγραφική περιοχή με μεγάλη γεωλογική σημασία, ποικίλα και σπάνια πετρώματα ή γεωλογικές αποθέσεις, με αισθητική και εκπαιδευτική σημασία που ως κληρονομιά πρέπει να τηγχάνει ιδιαίτερης προστασίας και αναπτύξεως. Στις περιοχές αυτές δυνατόν να συνυπάρχουν επι πλέον και άλλα αρχαιολογικά, οικολογικά, ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία που χρήζουν αναδείξεως και προστασίας. Τα στοιχεία αυτά μπορούν πλέον συνδυαστικά να αποτελέσουν την βάση οικονομικής και τουριστικής αναπτύξεως της εν λόγω περιοχής στο πλαίσιο του γενικότερου οικοτουριστικού σχεδιασμού.

Τα πάρκα οριοθετούνται ως προς την γεωγραφική τους επιφάνεια και λειτουργούν βάσει αρχών που καθορίζει ο πολιτιστικός φορέας ΟΥΝΕΣΚΟ των Ηνωμένων Εθνών. Η αρχή έγινε με το Δίκτυο Ευρωπαϊκών Γεωπαρκών (1999) και αργότερα εξελίχθηκε σε Δίκτυο Παγκοσμίων Γεωπαρκών (2015). Τα γεωπάργκα λόγω αυτής της ιδιαιτερότητας αποτελούν τμήμα μιας ευρύτερης Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Απέκτησαν δε τέτοια σημασία, ώστε μέχρι το

2016 να έχουν αναγνωρισθεί 120 παρόμοια γεωπάργκα σε 33 διάφορες χώρες του πλανήτη.

Γεωπάργκο Ινδονησίας.

Τρία από τα 19 γεωπάργκα του Χονγκ-Χονγκ που απεικονίζονται σε γραμματόσημα.

1

2

3

4

5

Περιβάλλοντος εξέδωσε δια του αρμοδίου φορέα των ΕΛΤΑ μια σειρά που απεικονίζουν τα πέντε γεωπάργκα δια των οποίων συμμετέχει στον παγκόσμιο κατάλογο της ΟΥΝΕΣΚΟ.

Τα αναγνωρισμένα ελληνικά γεωπάργκα είναι:

1. Σητείας, με χαρακτηριστικά πετρώματα, απολιθωμένους σκελετούς ζώων, σπήλαια, φαράγγια, αλλά και έντονες ανυψώσεις των ακτών από την μετατόπιση της Αιγαιακής τεκτονικής πλάκας. Τα ευρήματα της περιοχής και ιδιαίτερα του ζωικού βασιλείου αποδεικνύουν την μετανάστευση πολλών ειδών από την Ασία, ώστε η περιοχή να θεωρείται είδος γέφυρας που υποβοήθησε την μετανάστευση αυτή.

2. Αώου – Βίκου, που συνδυάζει φαράγγια, βουνοκορφές και

ποτάμια.

3. Χελμού – Βουραϊκού, όπου περικλείεται και το ομώνυμο Εθνικό Πάρκο.

4. Λέσβου, με το μοναδικής σημασίας απολιθωμένο δάσος. Ένα από τα μεγαλύτερα του πλανήτη που προήλθε μετά από έντονη ηφαιστειακή δραστηριότητα. Οι εκρήξεις δημιούργησαν εκτός από λάβα, πυροκλαστικά υλικά και ηφαιστειακή σποδό (στάχτη) που κάλυψαν την υφισταμένη χλωρίδα της περιοχής (δάση κλπ). Είδη φυτών απολιθώθηκαν διατηρώντας όλα τα φαινοτυπικά χαρακτηριστικά τους (Σεκόγια κ.α., κυρίως δασικά) που σήμερα υπάρχουν μόνο σε άλλες απόμακρες περιοχές του πλανήτη.

5. Ψηλορείτη, ως δείγμα της γένεσης των οροσειρών και την συνεχιζόμενη ανύψωση της Κρήτης κατά την εξέλιξη της Μεσογειακής λεκάνης.

Στα παραπάνω γεωπάρκα της πατρίδας μας, σειρά έχει να αναγνωρισθεί μελλοντικά επισήμως και το Γεωπάρκο Κεφαλλονιάς – Ιθάκης, αλλά και το εντυπωσιακό σύνολο των Μετεώρων.

Τα θετικά στοιχεία αυτής της αναδείξεως στη χώρα μας έχουν ήδη δώσει πρακτικά αποτελέσματα. Τα Ελληνικά γεωπάρκα ήδη έχουν καταλάβει ιδιαίζουσα θέση στην

ακαδημαϊκή προτίμηση των ενδιαφερομένων επιστημόνων. Ως παράδειγμα θα αναφερθεί το γεωπάρκο της Λέσβου, όπου η μελέτη των επιγείων αλλά και εναλίων ευρημάτων συνέβαλαν στην μελέτη της γεωλογικής εξελίξεως του χώρου, στην διερεύνηση των στοιχείων παλαιοβοτανικής που χαρακτήριζαν την ευρύτερη ανατολική λεκάνη της Μεσογείου κοκ.

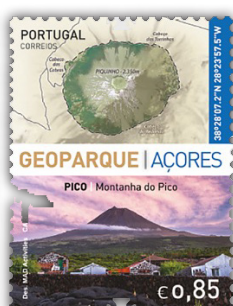
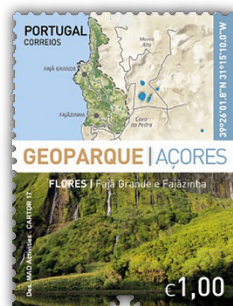
Εντυπωσιακά γεωπάρκα βέβαια ευρίσκονται σε διάφορα σημεία του πλανήτη, όπως το Grand Canyon στις ΗΠΑ. Το Μεγάλο Φαράγγι, όπως αποκαλείται σε ελληνική μετάφραση, χρειάστηκε 17 εκατομμύρια χρόνια για να πάρει την τελική μορφή του και χαραχτηκε από τον ποταμό Κολοράντο στην Αριζόνα, αποκτώντας τελικά μήκος και πλάτος που κυμαίνεται μεταξύ 6,5 και 29 χιλιομέτρων. Ως αρχή της δημιουργίας του αναφέρεται η Κριτιδική περίοδος.

Εκτός από τα προαναφερθέντα, μεγάλης σημασίας και εντυπωσιακής ομορφιάς είναι τα εικονιζόμενα γεωπάρκα της Ινδονησίας, του Κεντρικού Vietnam, των Αζορών, αυτό της Δυτικής Κίνας, κ.ο.κ.

Γιάννης Σπαντιδάκης
Γεωπόνος - Κηποτέχνης

Πρόσωση τευχιδίου γραμματοσήμων

Τέσσερα γεωπάρκα των Αζορών με τους χάρτες των σημείων που βρίσκονται.

H Citroën και ο ευφυής ιδρυτής της

Γεννημένος στο Παρίσι το 1878, ο μηχανικός Αντρέ Σιτροέν (Εικ. 1) υπήρξε πρωτοπόρος της αυτοκινητοβιομηχανίας, ιδρυτής το 1919 της βιομηχανικής αυτοκρατορίας των αυτοκινήτων που φέρουν το όνομά του. Άρχισε με ένα εργοστάσιο κατασκευής γκρανζιών, τα δόντια των οποίων ήταν κομμένα σε σχήμα V και πήραν το όνομα «chenon» (σεβρόν = στρατιωτικά γαλόνια). Αυτή η διπλή οδόντωση προσφέρει στα γκρανζία μια επαφή μεταξύ τους και στις δύο κατευθύνσεις, ισορροπώντας έτσι την αξονική προσπάθεια. Αυτό το γεωμετρικό σχήμα των γκρανζιών θα γίνει σύμβολο και λογότυπο της μάρκας.

Το 1906, οι αδελφοί Εμίλ και Λουί Μορς, κατασκευαστές αυτοκινήτων, εμπιστεύτηκαν στον Σιτροέν τη θέση του γενικού διευθυντή του εργοστασίου τους. Αμέσως αυτός αναδιοργάνωσε την παραγωγή, δημιούργησε νέα μοντέλα και πολλαπλασίασε την παραγωγή.

Το 1912, έκανε το πρώτο υπηρεσιακό ταξίδι του στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου επισκέφτηκε το εργοστάσιο της Ford στο Ντέρμπον, κοντά Ντιτρόιτ.

Την ίδια χρονιά συνεταιρίστηκε με τους André Boas και Paul Hinstin, ιδρύοντας την «Citroën, Hinstin και Σία», εταιρεία κατασκευής γκρανζιών, και μετακινήθηκε δίπλα

στο εργοστάσιο των συνεταιίρων του.

Μετονόμασε την επιχείρησή του σε «Ανώνυμη Εταιρεία Γκρανζιών Citroën», με λογότυπο της μάρκας ένα διπλό ανάποδο V.

Το 1915, με την έναρξη του Μεγάλου Πολέμου, ο Αντρέ Σιτροέν συνέβαλε στην πολεμική προσπάθεια μετατρέποντας κατάλληλα το εργοστάσιο ώστε να παράγει 10.000 οβίδες την ημέρα.

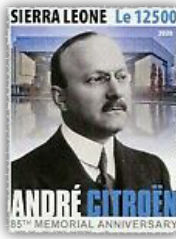
Το 1919, αναδιοργάνωσε μέσα σε τέσσερις μήνες την επιχείρηση, από πολεμική βιομηχανία σε εργοστάσιο κατασκευής αυτοκινήτων, απορροφώντας την αυτοκινητοβιομηχανία Mors. Ήταν τότε που ιδρύθηκε η γνωστή Citroën με το ιστορικό έμβλημα (διπλό V) και κατασκευ-

άστηκε το πρώτο μοντέλο: Citroën τύπου A (Εικ. 2), με σχεδιαστή τον μηχανικό Jules Salomon. Ήταν το πρώτο ευρωπαϊκό αυτοκίνητο κατασκευασμένο εν σειρά, με ρυθμό 30 αυτοκινήτων την ημέρα και 20.000 το χρόνο. Αν και η επιτυχία του ήταν εκπληκτική, η τιμή γνωριμίας ήταν εξαιρετικά χαμηλή για την εποχή.

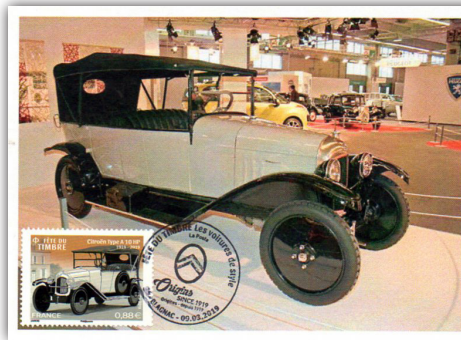
Τον Ιούνιο του 1921 ήρθε το

Citroën B2, με μια πιο ισχυρή 4-κύλινδρο μηχανή 1.452 cm³, με ανώτερη ταχύτητα 72 km/h, κατανάλωση 8 λίτρα βενζίνης ανά 100 χιλιόμετρα και 3 ασυγχρόνιστες ταχύτητες.

Ακολούθησε ο Τύπος C, που κυκλοφό-

1

2

3. Το «μικρό λεμόνι» και 4 το τριθέσιο «τριφύλλι» του 1922

ρησε σε μεγάλους αριθμούς μεταξύ των ετών 1922 - 1926. Είχε χρώμα κίτρινο και γι' αυτό απέκτησε το προσωνύμιο «petite citron» (μικρό λεμόνι, εικ. 3), ενώ η τριθέσια έκδοση Τογρέδο έμεινε γνωστή ως «τριφύλλι» (Εικ. 4).

Το 1934 ήταν κομβική χρονιά για τη Citroën και για τον ιδρυτή της. Το μοντέλο που θα επέτρεπε στη Citroën να ανακάμψει παρουσιάστηκε στην Πλατεία Ευρώπης του Παρισιού στις 18 Απριλίου 1934. Επισήμως, ονομάστηκε μοντέλο 7, λόγω της ιπποδύναμης των 7 CV σύμφωνα με τους γαλλικούς φορολογικούς κανόνες. Η ιστορία, ωστόσο, θα το μετονομάσει σε «Traction Avant» (μπροστινή κίνηση) (Εικ.5)

Το Citroën τύπου του 1934 κατέπληξε την εποχή του με την ασφάλεια και την άνεση που προσέφερε. Έφερε πρόσφυση εμπρός τροχών, μονοκόμματο σασί από χάλυβα, υδραυλικά φρένα και στους τέσσερις τροχούς, ανεξάρτητη ανάρτηση με ράβδο στρέψης, βαλβίδες με εκκεντροφόρο επικεφαλής και αφαιρούμενα πουκάμισα... Πωλείτο μέχρι τα τέλη του 1934.

Ταυτόχρονα, στο σαλόνι του Παρισιού παρουσιάστηκε το Νοεμβρίου 1934 το μοντέλο 11A (Εικ.6). Σχεδι-

άστηκε με βάση το 7, ελαφρά μεγαλύτερων διαστάσεων και με κινητήρα V8. Όμως δεν μπήκε ποτέ στην παραγωγή.

Ακολούθησαν τα μοντέλα καμπριολέ και κουπέ του τύπου που ήταν σε παραγωγή εκείνο το χρόνο, τα οποία πουλήθηκαν σε

28.000 αντίτυπα.

Ο Αντρέ Σιτροέν, από καιρό σοβαρά άρρωστος, πέθανε στις 3 Ιουλίου 1935.

Τον Οκτώβριο του 1938, η οικογένεια των αμαξιών Σιτροέν μπροστινής κίνησης μεγάλωσε, με τον ερχομό των 15-6 (Εικ.7). Ευρύχωρο αμάξι, άνετο, γρήγορο (135 km/h), μαλακό στην οδήγηση, θαύμασιο κράτημα στο δρόμο.... Δίκαια βαφτίστηκε «Σιτρο-

έν, η Βασίλισσα του δρόμου». Κατά τη διάρκεια του Β' Πολέμου, χρησιμοποιήθηκε από το γαλλικό στρατό και το 1940 επιτάχτηκε από τους Γερμανούς, οι οποίοι το χρησιμοποίησαν κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων

από τις άμμουσ της Λιβύης μέχρι τους πάγους του Στάλινγκραντ. Παράλληλα έγινε το εμβληματικό όχημα των ανδρών της Αντίστασης και σημείο αναγνώρισης των Μακί (αντιστασιακοί) από τα μεγάλα ζωγραφισμένα γράμματα FFI στις πόρτες κατά την απελευθέρωση.

5. Το μοντέλο 7 του 1934 «μπροστινή κίνηση»

Το Citroën 2CV χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα για να εξυπηρετήσει ταχυδρομικές ανάγκες.

Στο σαλόνι της 1 Οκτωβρίου 1946, η Citroën παρουσίασε τρία νέα μοντέλα: την μπερλίνα 11 στάνταρ, το 11 ελαφρύ και το «Αβάν» 15/6 σεντάν. Πουλιόταν από το 1934 έως το 1958.

Με σολάβη-σαν και άλλα μοντέλα μέχρι που το 1955 εμφανίστηκε στην αγορά το θρυλικό Citroën DS (ο γνωστός μας βάτραχος, Εικ. 8),

με εντυπωσιακή φουτουριστική, αεροδυναμική εμφάνιση, στάνταρ υδροπνευματική ανάρτηση και στους 4 τροχούς, και τα πρώτα παγκοσμίως δισκόφρενα, σε μοντέ-

λο ευρείας παραγωγής. Τον Σεπτέμβριο του 1967, εισήγαγε επίσης για πρώτη φορά στο DS κατευθυνόμενους μπροστινούς προβολείς, οι οποίοι στρίβουν ανάλογα με τη φορά του τιμονιού ακολουθώντας την κατεύθυνση της στροφής.

Τέλος, δεν θα μπορούσε να τελειώσει αυτό το άρθρο στην αυτοκινη-

τοβιομηχανία Citroën χωρίς να γίνει αναφορά στο «Ασχημόπαπο» Citroën 2CV. Το ιστορικό μοντέλο που κατέκλεισε τους δρόμους της υψηλίου και παραγόταν συνεχώς από το 1948 έως το 1990.

Υπάρχουν βέβαια πολλά ακόμη να γράψει κανείς γι' αυτή την επιτυχημένη μάρκα, και για πολλά μοντέλα της που έγραψαν ιστορία, όπως π.χ. το Citroën CX (1974 - 1991). Όμως θα χρειαζόταν ένα πιο εξειδικευμένο περιοδικό.

Παντελής Λεούσης

Σάμουελ Ρεσέβσκι

Ο Ρεσέβσκι (1911-1992) ήταν Πολωνο-αμερικανός διακεκριμένος σκακιστής. Σε μικρή ηλικία υπήρξε διάσημο παιδί θαύμα, και αργότερα εξελίχτηκε σε κορυφαίο Αμερικανό σκακιστή (Grandmaster).

Από το 1935 έως τα μέσα της δεκαετίας του 1960 ήταν υποψήφιος για το παγκόσμιο πρωτάθλημα σκακιού, ήρθε τρίτος με ισοπαλία στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα του 1948 και ισόπαλος δεύτερος στο Τουρνουά των Υποψηφίων του 1953. Ήταν, επίσης, οκτώ φορές

νικητής του σκακιστικού πρωταθλήματος των ΗΠΑ. Κατά τη μακρά περίοδο που μεσουρανούσαν οι διάσημοι Πίλσμπουρι και Φίσερ, ο Σάμου ήταν ο μεγαλύτερος Αμερικανός σκακιστής.

Ως Ορθόδοξος Εβραίος, δεν έπαιζε ποτέ το εβραϊκό Σάββατο. Τα παιχνίδια των τουρνουά στα οποία λάβαινε μέρος, ρυθμιζόνταν έτσι ώστε να παίζονται τις άλλες ημέρες της εβδομάδας. Έλαβε μέρος σε οκτώ σκακιστικές Ολυμπιάδες, τις περισσότερες φορές ως επικεφαλής των εθνικών ομάδων σκακιού των Ηνωμένων Πολιτειών, και σε μία από αυτές (1937) συνέβαλε σημαντικά στην κατάκτηση του χρυσού από την ομάδα των ΗΠΑ.

Ο Sammy ήταν τρομερά ισχυρός παίκτης. Έπαιξε με τους έντεκα από τους πρώτους δώδεκα παγκόσμιους πρωταθλητές, και κέρδισε έναν αγώνα ενάντια στον Fischer σε ηλικία 49 ετών. Η μόνη αδυναμία του ως παίκτης ήταν το πρόβλημα του χρόνου. Χρησιμοποιούσε τόσο πολύ χρόνο στα πρώτα στάδια του παιχνιδιού, με αποτέλεσμα να τον πιέζει ο χρόνος στο τέλος.

Λ. Κ.

ΟΙ ΓΙΓΑΝΤΙΕΣ ΧΕΛΩΝΕΣ Γκαλαπάγκος και Σεϋχελλών

Η ιστορία των χελωνών στα Γκαλαπάγκος είναι μια ιστορία καταστροφής. Στη δεκαετία του 1600, οι πειρατές που χρησιμοποιούσαν τα νησιά ως βάση για την επισκευή πλοίων και τον ανεφοδιασμό τους με νερό, άρχισαν να μαζεύουν τις χελώνες για να τις αποθηκεύουν ζωντανές στο πλοίο. Τον 18ο και 19ο αιώνα τις χρησιμοποιούσαν ως απόθεμα φρέσκου κρέατος. Αναποδογυρισμένες και ακινητοποιημένες, ζούσαν για αρκετούς μήνες χωρίς νερό ή τροφή, και τα αραιωμένα ούρα τους μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και ως πόσιμο νερό.

Η εκμετάλλευση συνεχίστηκε τις πρώτες δεκαετίες του 19ου αιώνα από τα φαλινοθηρικά πλοία, τους κυνηγούς φώκιας και τους πειρατές, οι οποίοι αιχμαλώτιζαν τις χελώνες τόσο για τροφή, όσο και για το εκλεκτό «χελωνέλαιο» τους. Επιπλέον, η εισαγωγή ειδών ξένων προς την πανίδα του τόπου, όπως οι κατσίκες, είχε ως αποτέλεσμα την καταστροφή της βλάστησης που αποτελεί την βασική διατροφή των χελωνών σε ορισμένα νησιά, με συνέπεια την μείωση του πληθυσμού τους.

Αργότερα, οι πρώτοι άποικοι των νησιών τις κυνηγούσαν για το κρέας τους και εκχέρσωναν μεγάλες εκτάσεις από το περιβάλλον τους για γεωργικές καλλιέργειες, αλλά και εισήγαγαν οικόσιτα ζώα, πολλά από τα οποία έγιναν άγρια, με καταστροφικές επιπτώσεις στον πληθυσμό των

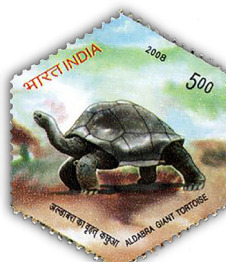
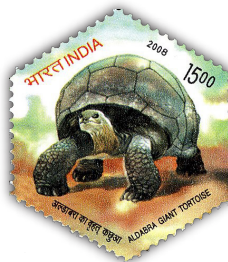
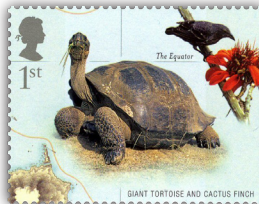
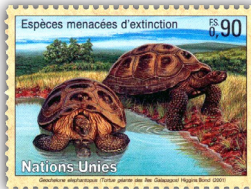
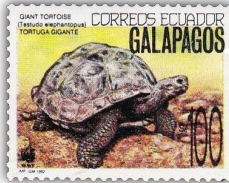
χελωνών.

Κανείς δεν γνωρίζει τα ακριβή στοιχεία, αλλά πιστεύεται ότι πάνω από 100.000 γιγάντιες χελώνες απομακρύνθηκαν από τα νησιά κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Γι' αυτό και ενώ υπήρχαν σε δέκα νησιά Γκαλαπάγκος, στις μέρες μας συναντώνται μόνο σε έξι, ενώ από τα αρχικά 15 είδη, έχουν επιζήσει μόνο δέκα.

Οι χελώνες που επέζησαν από τέτοιες καταστροφικές πρακτικές αντιμετώπισαν στη συνέχεια νέες απειλές από τον αυξανόμενο ανθρώπινο πληθυσμό και την τουριστική βιομηχανία: αυξημένη γεωργία, ανάπτυξη υποδομών και εισαγωγή οικοσυστημών και καταστροφικών για το περιβάλλον ειδών, όπως κατσίκες, αρουραίοι, χοίροι και μυρμήγκια της φωτιάς.

Αναφέρεται ότι ένα από τα νησιά που οι χελώνες είχαν εξαφανιστεί ήταν η Εσπανιόλα. Με βάση ένα πρόγραμμα διάσωσης του είδους, χρησιμοποιήθηκαν 12 θηλυκές και τρεις αρσενικές από άλλο νησί, στις οποίες είχε τοποθετηθεί δορυφορική συσκευή GPS, ώστε να παρακολουθούνται οι κινήσεις τους κάθε μέρα. Το πρόγραμμα στέφθηκε με επιτυχία, αφού λίγα χρόνια αργότερα οι γιγάντιες χελώνες της Εσπανιόλα ξεπέρασαν τις 2.300.

Σε ότι αφορά το βάρος τους, τα θηλυκά ζυγίζουν κατά μέσο όρο 77 κιλά και τα αρσενικά περίπου 120.

Μία μάστιγα που εξαλείφθηκε

Η πανώλη των βοοειδών

Η πρώτη περιγραφή αυτής της φοβερής ιογενούς ασθένειας βρίσκεται σε αιγυπτιακούς παπύρους ηλικίας 3 000 ετών. Πιστεύεται ότι πέρασε στην Ευρώπη με την εισβολή των Ούννων τον 4ο αιώνα π.Χ..

Τα πρώτα επίσημα καταγεγραμμένα θύματά της ήταν διακόσιες χιλιάδες βοοειδή, μεταξύ 1740 και 1760. Αυτή η τεράστια απώλεια οδήγησε στην ίδρυση των πρώτων σχολών κτηνιατρικής στην ιστορία.

Χαρακτηριστικά της ασθένειας είναι ο πυρετός, οι κακώσεις στο στόμα, η διάρροια, οι λεμφοειδείς νεκρώσεις και η μεγάλη θνησιμότητα.

Την δεκαετία του 1880 προκάλεσε την απώλεια ενός εκατομμυρίου βοοειδών σε Ρωσία και Κεντρική Ευρώπη. Μία ανάλογη επιδημία το 1890 εξόντωσε το 80 με 90% του συνόλου των βοοειδών της Νότιας Αφρικής.

Μία άλλη επιδημία παρατηρήθηκε στη Βουλγαρία κατά τη διάρκεια του Βαλκανικού Πολέμου, το 1913, και στο Βέλγιο, το 1920. Στο δεύτερο, ωστόσο, χάρη σε μια εκστρατεία προληπτικού εμβολιασμού, σκότωσε μόνο 2.000 ζώα.

Πιο πρόσφατα, μία άλλη επιδημία πανώλης των βοοειδών που ενέσχυσε σε μεγάλο

μέρος της Αφρικής μεταξύ 1982-1984, κόστισε μόνο στη Νιγηρία τουλάχιστον 2 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, ενώ μία άλλη, το 1994, στο βόρειο Πακιστάν, αποδεκάτισε πάνω από 50.000 βοοειδή και βούβαλους.

Η τελευταία γνωστή εστία πανώλης των βοοειδών ξέσπασε στην Κένυα το 2001.

Αυτός που συνέβαλε στην αντιμετώπιση του προβλήματος ήταν ο Sir Arnold Theiler, καταφέρνοντας να δημιουργήσει ένα εμβόλιο που περιορίσει

την επιδημία.

Τελικά, διαπιστώθηκε ότι η πανώλη των βοοειδών ήταν μολυσματική ασθένεια. Το 1899, μεγάλο μέρος του ζωικού κεφαλαίου είχε μολυνθεί με διηθήματα απαλλαγμένα από βακτήρια.

Το 1999, απονεμήθηκε στον Dr. Walter Plowright το Παγκόσμιο Επισιτιστικό Βραβείο, για την ανάπτυξη ενός εμβολίου κατά της πανώλης των βοοειδών.

Λίγο μετά, ο FAO ανακοίνωσε ότι χάρη σε αυτό τον εμβολιασμό, μέχρι τα μέσα του 2011 η ασθένεια έπρεπε να θεωρείται ως επίσημα εκριζωμένη. Ήταν η πρώτη φορά που μια ασθένεια των ζώων εξαλείφθηκε στην άγρια φύση, και μόλις η δεύτερη φορά που η ανθρωπότητα κατάφερε να κατα-

Κλοντ Μπουργκελά: Το 1761 ίδρυσε την πρώτη κτηνιατρική σχολή στον κόσμο.

Κτηνίατρος, με τη βοήθεια κτηνοτρόφου, εμβολιάζει αγελάδα.

Πολλές χώρες της Αφρικής που αντιμετώπισαν αυτό το σοβαρό πρόβλημα, προσπάθησαν να ευαισθητοποιήσουν τον πληθυσμό τους ακόμα και με εκδόσεις γραμματοσήμων.

πολεμήσει μια ασθένεια, μετά την επιδημία ευλογιάς του 1980.

Πράγματι, κατά τη διάρκεια ενός συμποσίου που πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη στα μέσα Οκτωβρίου 2010, η πανώλη των βοοειδών δηλώθηκε επίσημα ως εξαλειμμένη. Έκτοτε, όλα τα ζώα των περιοχών όπου είχε παρουσιαστεί κατά καιρούς αυτή η επι-

Χιλιάδες ζώα κείτονται νεκρά από την πανώλη των βοοειδών. Τα Ταχυδρομεία της Αιθιοπίας θυμίζουν την τραγωδία που έπληξε τη χώρα στα 1881-1885.

δημία, εμβολιάζονται προληπτικά, για να εξασφαλιζέται η ανοσία τους για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Πολλοί διατείνονται ωστόσο ότι η εξάλειψη της πανώλης των βοοειδών στην Ανατολική Αφρική άνοιξε τον δρόμο για στην ασθένεια του Carré στα τσακάλια, τις ύαινες, τους λύκους και τα λιοντάρια. Καθώς –όπως πιστεύουν– ο ιός εξακολουθεί να παραμένει σε ενδημική μορφή στους σκύλους φύλακες των κοπαδιών, από αυτούς μπορεί να περάσει στα κοπάδια και από αυτά στα άγρια ζώα -φυσικούς θηρευτές τους.

Τελικά διαπιστώθηκε ότι ο παθογόνος παράγων της πανώλης των βοοειδών είναι ίδιου τύπου με τον ιό της ιλαράς και την ασθένεια maladie de Carré. Θεωρητικά, μπορεί να επιβιώσει μέχρι και πέντε μήνες στο σανό, στο άχυρο ή τη γη, αλλά κατά τη διαδικασία αποσύνθεσης της κοπριάς η επιβίωσή του δεν υπερβαίνει τις 24 ώρες.

Π. Α.

Λάμπραινα, ένα παράξενο ψάρι

Το θαλάσσιο λάμπραινα (*Petromyzon marinus*) είναι ένα είδος χελιού. Ζει στον Βόρειο Ατλαντικό, στις ακτές της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής, στη δυτική Μεσόγειο και στις Μεγάλες Λίμνες της Βόρειας Αμερικής. Η ράχη της είναι καφέ ή γκρι, και λευκή ή γκρι στην κοιλιά. Το μήκος της φτάνει τα 90 εκ.

Οι ενήλικες λάμπραινες επιτίθενται σε μια μεγάλη ποικιλία ψαριών, χρησιμοποιώντας τα στόμα τους που είναι σαν βεντούζα. Προσκολλώνται στο σώμα τους, διατρύπουν με τα δόντια τους τα λέπια και το δέρμα, και διεισδύουν στη σάρκα, απορροφώντας υγρά με τη βοήθεια του σάλιου τους που περιέχει ανπηκτικές ουσίες. Ο ξενιστής μπορεί τελικά να πεθάνει από υπερβολική απώλεια αίματος ή από μόλυνση.

Μετά την επώαση των αβγών, τα νέα άτομα εμφανίζονται ως προνύμφες. Είναι τυφλά, αλλά και ευαίσθητα στο φως. Το στόμα τους είναι χωρίς δόντια και έχει σχήμα βεντούζας. Θα ζήσουν 3 έως 7 χρόνια θαμμένα στη λάσπη ή σε αμμώδη υποστρώματα, τρεφόμενα με ουσίες μέσω διήθησης.

Μόλις οι προνύμφες φτάσουν σε ένα ορισμένο μήκος, μεταμορφώνονται σε νεαρές λάμπραινες που ξεκινούν μία παρασιτική ζωή, τρεφόμενες με τους ιστούς και το αίμα των ξενιστών τους. Μεταναστεύουν στη θάλασσα όπου περνούν μέρος του κύκλου της ζωής τους κατά μήκος της υφαλοκρηπίδας ή κοντά στην ακτή, σε βάθος τουλάχιστον 110 μέτρων. Η ενηλικίωση και η σεξουαλική τους ωρίμανση έρχεται μετά από ένα ή δύο χρόνια, οπότε σταματούν να τρέφονται και επιστρέφουν στις πηγές των ποταμών όπου, όπως και ο σολομός, θα γεννήσουν και μετά θα πεθάνουν.

Η λάμπραινα είναι παραδοσιακό έδεσμα στη Γαλλία και την Πορτογαλία. Η σάρκα της έχει ιδιαίτερης εκτίμησης στην αρχαιότητα, όσο και κατά τον Μεσαίωνα. Ο Λατίνος ποιητής Οράτιος την τραγούδησε εγκωμιαστικά στους στίχους του, χαρακτηρίζοντάς την ως γαστρονομική λιχουδιά

Λ.Τ.

Για του μη μυημένους στην ιαπωνική κουλτούρα και τους μη γνώστες του αθλήματος «σούμο», το θέαμα δύο υπέρβαρων αντρών, ντυμένων μόνο με ένα τεράστιο στρινγκ, να σπρώχνει ο ένας τον άλλον μέσα σε ένα μικρό ρινγκ, είναι σίγουρα παράξενο. Ακόμα περισσότερο, μάλιστα, όταν η εναρκτήρια τελετή του αγώνα είναι συνήθως μεγαλύτερη από τον πραγματικό αγώνα.

Ωστόσο, ερευνώντας περισσότερο θα ανακαλύψουμε ότι πρόκειται για ένα μοναδικό τεχνικό άθλημα με πλούσια ιστορία, παλαιστές αφοσιωμένους και με πρόγραμμα προπόνησης ιδιαίτερα αυστηρό.

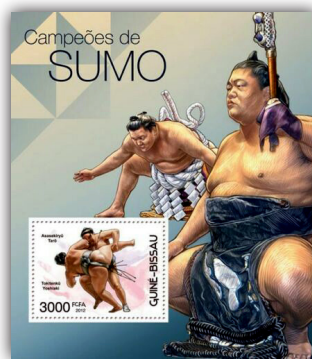
Το σούμο έχει τις ρίζες του σε έναν σιντοϊστικό τελετουργικό χορό, όπου οι πιο δυνατοί άνδρες έδειχναν τη δύναμή τους μπροστά στους «κάμι» (θεούς ή πνεύματα) ως ένδειξη σεβασμού και ευγνωμοσύνης για την καλή σοδειά που θα τους φέρουν. Αργότερα χρησιμοποιήθηκε ως τρόπος σύγκρισης της δύναμης και προσδιορισμού των πιο ικανών μαχητών στη μάχη σώμα με σώμα. Οι επαγγελματίες παλαιστές σούμο αναδύθηκαν από τις τάξεις των ερασιτεχνών μόλις την περίοδο Έντο (1603–1867) και την ίδια πε-

ρίοδο άρχισαν να γίνονται τακτικοί αγώνες, με τους καλύτερους αθλητές να αποκτούν υψηλό κύρος και να θεωρούνται διασημότητες, ενώ ταυτόχρονα η δημοτικότητα του σούμο εξαπλωνόταν γρήγορα στις μάζες.

Οι παλαιστές του σούμο είναι γνωστοί στα Ιαπωνικά ως «ρικίσι» («δύναμη» ή «μαχητής») και υπάρχουν περίπου 650 στις έξι κατηγορίες του σούμο. Οι 42 καλύτεροι τυγχάνουν φυσικά της μεγαλύτερης προσοχής των μέσων ενημέρωσης. Στην κορυφή αυτής της ομάδας βρίσκεται ο «γιοκοζούνα», ο μεγάλος πρωταθλητής. Για να κατακτήσει αυτή τη θέση πρέπει να έχει κερδίσει δύο «χονμπάσο» στη σειρά. Δύο σημαντικά τουρνουά δηλαδή που καθορίζουν την κατάταξη. Υπάρχουν έξι τουρνουά ετησίως, ένα σε κάθε μονό μήνα του έτους, και διαρκούν 15 ημέρες.

Από το 2015, στην ιστορία του αθλήματος υπήρξαν μόνο 71 πρωταθλητές «γιοκοζούνα», κάτι που μας δίνει μια ιδέα για τη δυσκολία επίτευξης αυτής της κατάταξης.

Στα μεγάλα τουρνουά, οι αθλητές των δύο κορυφαίων κατηγοριών είναι υποχρεωμένοι να αγωνίζονται καθημερινά, καθ' όλη

τη διάρκεια των αγώνων.

Το σούμο ως άθλημα έχει μία μοναδικότητα. Η τελετή, το θέαμα και η φαντασμαγορία πριν από τον αγώνα είναι εξίσου συναρπαστικά με τον ίδιο τον αγώνα. Την ημέρα πριν από κάθε μεγάλο τουρνουά, η χωμάτινη πλατφόρμα διαμέτρου 4,55 μέτρων που στεγάζει το ρινγκ στο οποίο διεξάγεται ο αγώνας, «αποκαθαίρεται», για να εγδυθεί την ασφάλεια των αγωνιζομένων. Η διαδικασία περιλαμβάνει την τοποθέτηση σε μια μικρή τρύπα που ανοίγεται στη μέση του «ρινγκ» αλατιού, καθαρισμένου ρυζιού, αποξηραμένου κάστανου, αποξηραμένων φυκιών, αποξηραμένης σουπιάς και καρπών μοσχοκάρυδου, ως προσφορές στους θεούς.

Η ιαπωνική παράδοση απαγορεύει στις γυναίκες να συμμετέχουν σε αγώνες και τελετές σούμο. Στις γυναίκες δεν επιτρέπεται να εισέλθουν ή να αγγίξουν το ρινγκ της πάλης σούμο. Παρόλα αυτά, γυναικείο σούμο υπήρξε και υπάρχει και σήμερα σε ερασιτεχνικό επίπεδο.

Η πρώτη καταγεγραμμένη περίπτωση γυναικών που εκτελούσαν σούμο είναι όταν ο αυτοκράτορας Yūryaku (418–479) κάλεσε δύο εταίρες και τις διέταξε να φορέσουν εσώρουχα και να παλεύουν σούμο.

Γύρω στα μέσα της περιόδου Έντο το γυναικείο σούμο άρχισε να γίνεται κοινό και μέχρι τον 18ο αιώνα δημιουργήθηκαν διάφοροι τύποι του αγωνίσματος, μέχρις ότου το γυναικείο σούμο απαγορεύτηκε το 1926 από την κυβέρνηση του αυτο-

κράτορα Μείτζι, με το σκεπτικό ότι οι διοργανωτές του διαφθείρουν τα δημόσια ήθη με αυτά τα θεάματα.

Ωστόσο, και παρά την κυβερνητική απαγόρευση το 1926, το γυναικείο σούμο συνέχισε να υπάρχει για πολλά ακόμα χρόνια. Θα πεθάνει μόνο μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με την τελευταία ομάδα να διαλύεται το 1963.

Τα νεότερα χρόνια το γυναικείο σούμο επανήλθε, αλλά οι περισσότεροι Ιάπωνες δεν το θεωρούν αυθεντικό. Ίσως γι' αυτό και απαγορεύεται να διεξάγεται σε επαγγελματικούς χώρους. Επιτρέπεται να υπάρχει μόνο σε ερασιτεχνικό επίπεδο.

Η Διεθνής Ομοσπονδία Σούμο και οι διοργανώσεις της, όπως το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Σούμο και το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Σούμο, επιτρέπουν την συμμετοχή των γυναικών στους αγώνες. Το σούμο γυναικών αποτέλεσε ένα από τα γεγονότα του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Σούμο και των Παγκόσμιων Αγώνων Σούμο του 2013 στην Αγία Πετρούπολη.

Το πρώτο εθνικό πρωτάθλημα ερασιτεχνικού σούμο γυναικών διεξήχθη στην Ιαπωνία το 1997. Οι κανόνες που εφαρμόζονται είναι ίδιοι με το επαγγελματικό σούμο, με την εξαίρεση ότι οι παλαιστές φορούν μία στενή φόρμα κάτω από ένα «μαβάσι» (στριγκ) και οι αγώνες διαρκούν τρία

λεπτά αντί για πέντε.

Yokozuna Futabayama.
Από το 1937 έως το 1945
35 φορές πρωταθλητής

Θεατές αγώνα σούμο.

Ο Πινόκιο

Ο γράφων έτυχε να διαβάσει σε πολύ μικρή ηλικία τις «Περιπέτειες του Πιπίνου», ελληνική εκδοχή του Ιταλικού «Πινόκιο». Θυμάμαι ότι δύο πράγματα με είχαν εντυπωσιάσει: Πρώτο, ασφαλώς, ήταν το μεγάλωμα της μύτης του ήρωα κάθε φορά που ξεστόμιζε ένα ψέμα και δεύτερο όταν ο Πινόκιο ξεφλούδιζε ένα μήλο και ετοιμαζόταν να πετάξει τα φλούδια, ο πατέρας του τον απέτρεψε λέγοντάς του: «Φύλαξέ τα. Δεν ξέρουμε αν αύριο θα έχουμε φαγητό. Μπορεί να μας χρειαστούν!» Ήταν μία φράση επίκαιρη, που ταίριαζε απόλυτα στα βιώματα των δύσκολων χρόνων που είχαν μόλις προηγηθεί!

Ο Πινόκιο είναι ένας Ιταλός φανταστικός χαρακτήρας, πρωταγωνιστής του παιδικού μυθιστορήματος «Οι Περιπέτειες του Πινόκιο» (1883) του Ιταλού συγγραφέα Κάρλο Κολόντι από τη Φλωρεντία της Τοσκάνης. Σύμφωνα με το μύθο του έργου, ο Πινόκιο σκαλίστηκε από έναν ξυλογλύπτη ονόματι Τζεπέτο σε ένα χωριό της Τοσκάνης. Δημιουργήθηκε ως ζύλινη μαριονέτα, αλλά ονειρεύτηκε να γίνει αληθινό αγόρι. Είναι γνωστός για τη μακριά μύτη του, η οποία μεγαλώνει όταν λέει ψέματα.

Ο Πινόκιο είναι μια πολιτιστική εικόνα και ένας από τους πιο επανασχεδιασμένους χαρακτήρες της παιδικής λογοτεχνίας. Έχει μεταφραστεί και διασκευαστεί σε εκατοντάδες εκδόσεις και η ιστορία του έχει προσαρμοστεί σε πολλά άλλα μέσα, με περισσότερο γνωστή την ταινία «Πινόκιο» της Disney, του 1940.

Ο Κολόντι χρησιμοποίησε συχνά την ιταλική διάλεκτο της Τοσκάνης στο βιβλίο του. Το όνομα Pinocchio είναι ένας συνδυασμός

των ιταλικών λέξεων rino (πέυκο) και occhio (μάτι). Το Rino είναι επίσης συντομογραφία του Giuseppe, υποκοριστικού του Giuseppe (η ιταλική μορφή του Ιωσήφ). Ωστόσο, στο βιβλίο ξεκάθαρα αναφέρεται πως ο Πινόκιο είναι φτιαγμένος από ξύλο κερασιάς.

Τα ρούχα του Πινόκιο είναι φτιαγμένα από λουλουδιασμένο χαρτί, τα παπούτσια του από ξύλο και το καπέλο του από ψωμί.

Στην πρωτότυπη ιστορία, ο Κολόντι τον περιγράφει ως «ράκος», «απατεώνα», «άτακτο και δύστροπο» και «επιβεβαιωμένο απατεώνα». Ακόμη και ο πατέρας του, ο ξυλουργός Γκεπέτο, τον αναφέρει ως «άθλιο αγόρι». Μόλις γεννήθηκε, άρχισε να γελάει χλευαστικά στο πρόσωπο του δημιουργού του και μόλις βρίσκει την ευκαιρία του κλέβει την περούκα! Αντί να είναι συμπαθής και αγαπητός, ο Κολόντι χρησιμο-

ποιεί την κακή συμπεριφορά του Πινόκιο ως προειδοποίηση. Σκόπευε εξάλλου η ιστορία, η οποία δημοσιεύτηκε για

Κάρλο Κολόντι, ο δημιουργός του Πινόκιο.

Ο Πινόκιο και ο πατέρας του, σύμφωνα με την Disney.

Πολλές είναι οι χώρες που τίμησαν φιλοτελικά τον Πινόκιο.

πρώτη φορά το 1881, να είναι μια τραγωδία, η οποία θα κατέληγε με την εκτέλεση της μαριονέτας. Οι εχθροί του Πινόκιο, η Αλεπού και η Γάτα, του δένουν τα χέρια, περνούν μια θηλιά στο λαιμό του και τον κρεμούν από το κλαδί μιας βελανιδιάς.

Στο μυθιστόρημα, ο Πινόκιο συχνά απεικονίζεται με ένα μύτερο καπέλο, ένα σακάκι και ένα εγχρωμο παντελόνι μέχρι το γόνατο. Στην έκδοση της Disney, η εμφάνιση είναι διαφορετική. Είναι ντυμένος σε τιρολέζικο στυλ, με Lederhosen και καπέλο με φτερό.

Στην ίδια ταινία, ο Τζεπέτο είναι κατασκευαστής παιχνιδιών και ρολογιών με κούκλο, και ζει σε ένα ακαθόριστο τόπου ξύλινο ευρωπαϊκό σπίτι. Ζει σε συνθήκες μεγάλης φτώ-

χειας, ανάλογης με αυτή που επικρατούσε στην Ιταλία του 19ου αιώνα. Ο Πινόκιο παρυσιάζεται σε μεγάλο μέρος της ιστορίας γεμάτος αγωνία να βρει κάτι να φάει. Την πρώτη του μέρα, μετά τη σύλληψη του Τζεπέτο, βιώνει «μια πείνα τόσο αληθινή που θα μπορούσε να κοπεί με μαχαίρι».

Όταν ο Τζεπέτο επιστρέφει σπίτι, προσφέρει στον πεινασμένο γιό του τα τρία αχλάδια που είχε προορίσει για το πρωινό του. Ο Πινόκιο απαιτεί αμέσως να ξεφλουδιστούν, αλλά τα κατα-

βροχθίζει τελικά με μανία, μαζί με τις φλούδες και τα κουκούτσια, παίρνοντας το δίδαγμα: «Δεν πρέπει να είμαστε πολύ λεπτολόγοι ή εκλεκτικοί στο φαγητό μας».

Παντελής Λεούσης

Μαρασκίνο Luxardo Ένα λικέρ 101 ετών!

Όπως συμβαίνει και με τα περισσότερα λικέρ, η ιστορία του λικέρ Μαρασκίνο ξεκινάει στα μοναστήρια της Ευρώπης και ειδικότερα σε ένα μοναστήρι στην πόλη Ζάρα της Κροατίας τον 16ο αι.. Το αρχικό όνομα του λικέρ ήταν rosoli (ros solis = δροσιά του ήλιου) και στη συνέχεια μετονομάστηκε σε Maraschino από το όνομα του φρούτου από το οποίο φτιαχόταν.

Η απόσταξη γινόταν όχι μόνο από τα ώριμα φρούτα αλλά και από τα τρυφερά φύλλα και τα κουκούτσια του καρπού, και η ωρίμανση απαιτούσε δύο χρόνια, σε βαρέλια από φινλανδικό ξύλο μελιάς.

Η τέχνη του λικέρ Maraschino πέρασε από τους μοναχούς στους πολίτες το 1821 όταν βρέθηκε ως πρόξενος στην περιοχή ο Girolamo Luxardo με τη σύζυγό του, η οποία ασχολούνταν με την παρασκευή λικέρ. Η οικογένεια Luxardo δημιούργησε την πρώτη οργανωμένη μονάδα παραγωγής στην περιοχή και το λικέρ Μαρασκίνο έγινε το αγαπημένο λικέρ ευγενών και βασιλέων. Ανάμεσα στους διασημότερους καταναλωτές του ήταν ο Μέγας Ναπολέων και ο τσάρος Νικόλαος Β΄.

Ο βομβαρδισμός της Γιουγκοσλαβίας κατά τη διάρκεια του Πολέμου ανάγκασε την οικογένεια να διαφύγει στην Ιταλία, όπου συνέχισε την παραγωγή του διάσημου λικέρ σε νέα βάση στην πόλη Τορέλια, κοντά στην Πάντοβα.

Φτάνοντας στο σήμερα, το λικέρ Luxardo έχει χαρακτηριστεί ως ένα από τα καλύτερα αποστάγματα του κόσμου, με την κρυστάλλινη διαφάνεια και το έντονο άρωμα του βύσσινου να αποτελούν τα βασικότερα χαρακτηριστικά του. Αλλά και τα υπόλοιπα προϊόντα της τοποποιίας Luxardo διακρίνονται ανάκαθεν για την εξαιρετική τους ποιότητα. Γι' αυτό και εξάγονται σε περισσότερες από εκατό χώρες.

Ανοικτή επιστολή...

...προς νέους θεματικούς

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκτεθεί σε επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP-FEPA, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Μετά την κυκλοφορία του βιβλίου "Εγχειρίδιο του Θεματικού Φιλοτελισμού", της γνωστής έκδοσης του συλλόγου μας, τα κείμενα της παρούσας στήλης αναπαράγονται από αυτό..

Πνευματικό (σωληνωτό) ταχυδρομείο

Ήδη από το 60 μ.Χ. ο Ήρων ο Αλεξανδρεύς είχε μελετήσει, περιγράψει και εφαρμόσει την μέθοδο μεταφοράς αντικειμένων μέσα σε σωλήνες, με τη βοήθεια πεπιεσμένου αέρα. Πέρασαν όμως πολλοί αιώνες μέχρις ότου η μέθοδος αυτή να επανέλθει στην επιφάνεια και να βρει την πρακτική της εφαρμογή.

Γύρω στα 1800 ο Σκοτσέζος μηχανικός William Murdoch (1754-1839) παρουσίασε μία από τις πολλές του εφευρέσεις (είχε επίσης εφεύρει τη χρησιμοποίηση του γκαζιού για φωτισμό, μία ατμομηχανή κτλ.), βάσει της οποίας μπορούσαν να μεταφερθούν αντικείμενα μέσω μιας κάψουλας που θα προωθείτο με πεπιεσμένο αέρα μέσα σε ένα αεροστεγή σωλήνα. Η εφεύρεσή του βρήκε άμεσως απήχηση και σύντομα άρχισε η εφαρμογή της, με την μεταφορά μικρών δεμάτων και

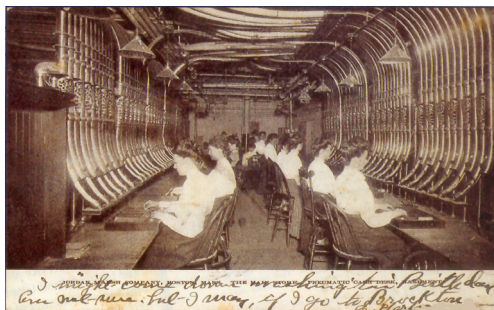
εγγράφων. Ταυτόχρονα όμως παρουσιάστηκαν και προσπάθειες για τη μεταφορά βαρέων φορτίων, ακόμα και ανθρώπων.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν οι απόπειρες για την εφαρμογή του πνευματικού σωλήνα στη μεταφορά ανθρώπων, όπως αυτές του 1812 από τον George Medhurst, από την London Pneumatic Despatch Company των ετών 1861 και 1865, οπότε στα εγκαίνια του νέου Σταθμού του Χόλμπورν πραγματοποιήθηκε η πρώτη δοκιμαστική μεταφορά ανθρώπων μέσω πνευματικού σωλήνα διάρκειας πέντε λεπτών, με επιβάτες το Δούκα του Μπάκιγγαμ και στελέχη της εταιρείας.

Το 1865 άρχισε η εκσκαφή του Πνευματικού Σιδηροδρόμου του Wite Hall της Αγγλίας, ο οποίος θα περνούσε κάτω από τον Ποταμό Τάμεση και θα προσέγγιζε το Βατερλώ και το Charing Cross. Το

Κάψουλες μεταφοράς αλληλογραφίας μέσω σωλήνων πνευματικού ταχυδρομείου

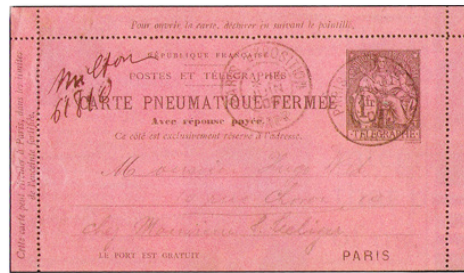
Κεντρικός σταθμός πνευματικού ταχυδρομείου του Σικάγου.

έργο σταμάτησε το 1868 λόγω οικονομικών προβλημάτων.

Αντίστοιχες απόπειρες έγιναν και στις ΗΠΑ το 1867, με φιλόδοξο σχέδιο μεταφοράς 12 επιβατών και του οδηγού, μέσα από σωλήνα διαμέτρου 1.8 μ και μήκους 32.6 μ, ή με τη μυστική κατασκευή μιας σωληνωτής υπόγειας γραμμής 95 μ μήκους και διαμέτρου 2.7 μ κάτω από το Μπρόντγουεϊ (λειτούργησε για λίγους μήνες) και, τέλος, τη δεκαετία του 1860, από τη γνωστή Λόκχιντ (Lockheed), σε συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορίου των ΗΠΑ, που έκανε τις μελέτες σκοπιμότητας για την κατασκευή ενός ανάλογου συστήματος μεταφοράς για τη σύνδεση των πόλεων της ανατολικής ακτής των ΗΠΑ, με υπολογιζόμενη ταχύτητα μεταφοράς 174 μ. το δευτερόλεπτο!

Όλες αυτές οι απόπειρες και πολλές άλλες που ακολούθησαν δεν είχαν τύχη, είτε λόγω του υψηλού κόστους, είτε εξαιτίας τεχνικών ή άλλων εμποδίων.

Αντίθετα, η ταχυδρομική εκμετάλλευση της εφεύρεσης του Ήρωνα είχε καλύτερη τύχη. Η ιστορία της αρχίζει στα Βικτωριανά χρόνια (1837-1901). Ήταν τότε που δημιουργήθηκαν οι πρώτες σωληνώσεις για την μεταφορά της αλληλογραφίας. Η εφεύρεση του William Murdoch (1754-1839) χρησιμοποιήθηκε αρχικά για τη μεταφορά τηλεγραφικών μηνυμάτων ή τηλεγραφημάτων προς κτήρια που βρίσκονταν κοντά στους τηλεγραφικούς σταθμούς. Λίγο αργότερα η μέθοδος εφαρμόστηκε από την Pneumatic Dispatch Company του Λονδίνου και άρχισε να εξαπλώνεται. Από τα μισά του 19ου αιώνα τα συστήματα πνευματικού ταχυδρομείου χρησιμοποιήθηκαν σε διάφορες μεγάλες πόλεις με μεγάλη επιτυχία, κυρίως σε Ευρώπη και Αμερική. Η "καταδίκη" τους ήρθε με την επέλαση των νέων συστημάτων μεταφοράς πληροφοριών και μηνυμάτων: της πλήρους εξάπλωσης του τηλεφώνου, των ηλεκτρονικών υπολογιστών και των μηχανο-

Γαλλικό μονόφυλλο πνευματικού ταχυδρομείου με πληρωμένη απάντηση (1909)

Μονόφυλλο πνευματικού ταχυδρομείου Γερμανίας (Rohrpost) (30.04.1940).

Αυστριακός φάκελος πνευματικού ταχυδρομείου (1881).

Πνευματικό ταχυδρομείο λειτούργησε και στη Βραζιλία.

Σφραγίδα "TUBE POST REPLY" (απάντηση με πνευματικό ταχυδρομείο) σε βρετανικό μονόφυλλο του 1890, έκδοση De La Rue. Τέλος 1 σελίνι. Το κανονικό κόστος ήταν 1 πένα, που όμως προσαυξήθηκε κατά 11 πένες για ενίσχυση των χηρών και των ορφανών ταχυδρομικών υπαλλήλων.

ών fax.

Ωστόσο, η μέθοδος της πνευματικής μεταφοράς είχε τόσο μεγάλη απήχηση εκείνα τα χρόνια, ώστε είχε γίνει η σκέψη για τη δημιουργία ενός συστήματος σωληνώσεων, το οποίο θα μπορούσε να μεταφέρει την αλληλογραφία ακόμα και σε κάθε σπίτι των ΗΠΑ!

Ιδού μερικά στοιχεία από την εφαρμογή του πνευματικού ταχυδρομείου:

- Το 1853 έγινε η σύνδεση του London Stock Exchange με το τον κύριο σταθμό τηλεγράφου της πόλης, που κάλυπτε απόσταση 220 γιάρδων. Το 1858 το σύστημα βελτιώθηκε και οι κάψουλες είχαν τη δυνατότητα να μεταφέρονται αμφίδρομα, κάτι που μέχρι τότε δεν ήταν δυνατό. Το 1870 το σύστημα παρουσιάστηκε σε μεγαλύτερη τελειότητα. Έκτοτε το συνολικό μήκος των σωλήνων άρχισε να αυξάνει με γρήγορους ρυθμούς, πάντα όμως για μεταφορά τηλεγραφημάτων. Το 1909 το συνολικό μήκος τους στο Λονδίνο είχε φτάσει τα 40 μίλια, ενώ σε όλες τις μεγάλες πόλεις, αλλά και σε πολλές μικρότερες επαρχιακές, προστίθεντο συνεχώς νέες εγκαταστάσεις. Αυτό διότι ήταν πιο οικονομική η διαβίβαση μηνυμάτων μέσω σωλήνων παρά μέσω καλωδίων, καθώς

απαιτούντο μόνο υπάλληλοι σωλήνων και όχι ειδικευμένοι τηλεγραφητές.

Σε μερικές περιπτώσεις ένας ενιαίος σωλήνας ήταν αρκετός, ενώ σε μερικές πόλεις ήταν σε λειτουργία τρεις ή τέσσερις, ή και περισσότεροι, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες. Υπήρχαν όμως και οι κοντοί "οικιακοί" σωλήνες που συνδέαν ένα μεγάλο αριθμό γραφείων και επιχειρήσεων. Αυτοί λειτουργούσαν είτε με τρόμπες χειρός όταν οι σωλήνες ήταν πολύ κοντοί και η κίνηση της αλληλογραφίας μικρή, είτε με ηλεκτρισμό.

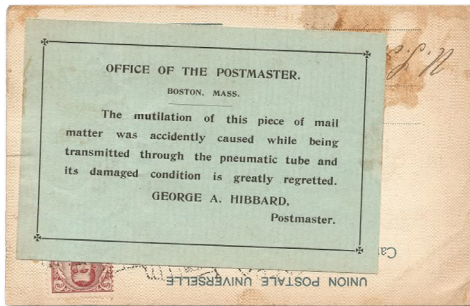
- Το 1865 δημιουργήθηκε η υπηρεσία Rohrpost, στο Βερολίνο, με σύστημα σωληνώσεων μήκους 400 χιλιομέτρων. Αργότερα επεκτάθηκε σε Μόναχο, Ντίσελντορφ, Φρανκφούρτη, Λιψία και Αμβούργο. Η υπηρεσία καταργήθηκε

Τα 4 θέματα που απεικονίζονται στα 23 ιταλικά γραμματόσημα πνευματικού (σωληνωτού) αχυδρομείου

Φάκελος πνευματικού ταχυδρομείου Ιταλίας του 1929, από Ρώμη προς Νταβός της Ελβετίας.

Ωραίο τεκμήριο πνευματικού ταχυδρομείου. Ο Ταχ. Διευθυντής ζητά συγγνώμη από τον παραλήπτη για τις φθορές που υπέστη η επιστολή κατά την διέλευσή της μέσω του σωλήνα.

“Εύγλωττη” κάρτα με πλήθος πληροφοριών για το πνευματικό ταχυδρομείο της Νέας Υόρκης.

το 1976.

▪ Το 1866 πραγματοποιήθηκε η πρώτη εγκατάσταση στο Παρίσι, στη θέση La Bourse. Το 1888 έφθασε να έχει συνολική έκταση δικτύου 200 χλμ., συνδέοντας μεταξύ τους πολλά ταχυδρομικά γραφεία.

Οι σωληνώσεις είχαν εγκατασταθεί μέσα στους υπονόμους. Η ταχύτητα με την οποία ταξίδευαν οι κύλινδροι της αλληλογραφίας μέσα στους σωλήνες ήταν περίπου 30 χλμ την ώρα. Ο χρόνος από την αποστολή μέχρι την παράδοση ενός ταχυδρομικού αντικειμένου δεν υπερέβαινε την 1,5 ώρα.

Από το 1879, το πνευματικό ταχυδρομείο του Παρισιού έγινε προσβάσιμο στο κοινό, με αποτέλεσμα, στις αρχές του 1900, να διεκπεραιώνονται με αυτό τον τρόπο πάνω από 14 εκατομμύρια επιστολές ημερησίως. Η υπηρεσία αυτή διατη-

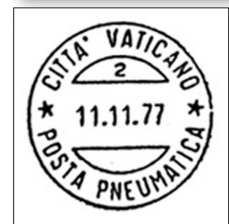
ρήθηκε μέχρι το 1984.

▪ Το 1875 έγινε η πρώτη εγκατάσταση στη Βιέννη. Κάλυπτε μικρό τμήμα της πόλης, μόνο για μεταφορά τηλεγραφημάτων. Το σχέδιο αυξανόταν συνεχώς, ώστε το 1913 υπήρχαν ήδη 53 πνευματικά ταχυδρομεία, με μήκος σωλήνων 82.5 χλμ. Διακινούνται μέχρι 20.000 κύλινδροι ημερησίως με ταχύτητα σχεδόν 50 χλμ. την ώρα.

Το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και οι συνέπειές του βρήκαν τη Βιέννη με μόνο το 7% των εγκαταστάσεων ακόμα χρησιμοποιήσιμο. Το δίκτυο γρήγορα επισκευάστηκε αλλά δεν μπόρεσε ποτέ να φθάσει και πάλι στους προπολεμικούς αριθμούς μεταβιβάσεων. Το 1950 διακινούνταν μέσω του συστήματος μόνο 5500 αντικείμενα την ημέρα. Η χρησιμοποίησή του δεν ήταν πλέον συμφέρουσα και εγκαταλείφθηκε το 1956.

▪ Στην Πράγα, η πρώτη εγκατάσταση του Pošta Pražské potrubní πραγματοποιήθηκε το 1887 και η λειτουργία του διατηρήθηκε συνεχώς μέχρι το 2002, οπότε ανεστάλη λόγω των πλημμυρών που κατέστρεψαν τις περισσότερες εγκαταστάσεις. Είχε μήκος 60 χιλιομέτρων και μετέφερε αλληλογραφία και δέματα.

▪ Η Ιταλία ήταν η μόνη χώρα που χρησιμοποίησε ειδικά γραμματόσημα για το πνευματικό της ταχυδρομείο. Μεταξύ των ετών 1913

Σφραγίδες πνευματικού ταχυδρομείου Ιταλίας, Βατικανού και Γαλλίας.

και 1966 εξέδωσε συνολικά 23 γραμματόσημα. Οι πρώτες προσπάθειες για την ανάπτυξη της Pneumatica Posta στην Ιταλία ξεκίνησαν πολύ νωρίς και ήδη από το 1850 αναπτύχθηκε στη Γένοβα δίκτυο 12 χλμ. Εκατό χρόνια αργότερα η Γένοβα θα παραμείνει το κύριο διαμετακομιστικό κέντρο της σχετικής αλληλογραφίας.

Περαιτέρω συστηματικές προσπάθειες για την ανάπτυξη του ιταλικού δικτύου άρχισαν το 1911 στο Τορίνο. Όμως η κανονική και εύρυθμη λειτουργία του συστήματος άρχισε το 1913, πρώτα

στο Μιλάνο και μετά σε Νάπολη, Ρώμη και Τερνέστη. Το πνευματικό ταχυδρομείο της Ιταλίας καταργήθηκε το 1974.

• Πνευματικό ταχυδρομείο είχαν ακόμα αρκετές πόλεις της Αμερικής, όπως το Ρίο ντε Τζανέιρο, το Μπουένος Άιρες, η Βοστώνη, η Νέα Υόρκη, η Φιλαδέλφεια, το Σικάγο, το Σεν Λούις κ.ά.

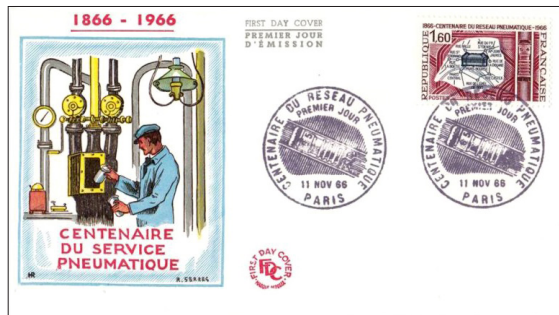
Ενώ, όπως είπαμε, η Ιταλία χρησιμοποίησε ειδικά γραμματόσημα, τρεις άλλες χώρες, η Αυστρία, η Γαλλία και η Γερμανία, έθεσαν σε κυκλοφορία ειδικά μονόφυλλα.

Σήμερα η πνευματική τεχνολογία χρησιμοποιείται πάντα, αλλά σε μικρότερη κλίμακα. Στη Βόρεια Αμερική, μεγάλος αριθμός Κινητών Τραπεζών (drive-up banks) χρησιμοποιεί πνευματικούς σωλήνες για την μεταφορά μετρητών και έγγραφων μεταξύ των αυτοκινήτων και των ταμείων ή λογιστηρίων. Τα περισσότερα νοσοκομεία διαθέτουν παρόμοιο σύστημα για να παραδώσουν φάρμακα, έγγραφα

και δείγματα, προς και από τα εργαστήρια και τους σταθμούς των νοσοκομείων.

Πολλά εργοστάσια χρησιμοποιούν τέτοιους σωλήνες για να παραδώσουν γρήγορα τα ανταλλακτικά σε αντιπροσωπείες, σε μεγάλες πανεπιστημιούπολεις κτλ. και πολλά μεγάλα καταστήματα για

να μεταφέρουν ασφαλώς τις εισπράξεις. Το σύστημα χρησιμοποιείται ακόμα από τη NASA, από διεθνείς αερολιμένες (ο Αερολιμένας του Ντένβερ των ΗΠΑ, εκτός των άλλων συλλέγει τα τέλη στάθμευσης με αυτό τον τρόπο).

ΦΠΗΚ του γραμματοσήμου για τα 100 χρόνια από την εγκατάσταση του δικτύου πνευματικού ταχυδρομείου του Παρισιού, στο οποίο απεικονίζεται το δίκτυο των σωληνώσεων. Στην εικονογράφηση, αριστερά, διακρίνεται ο τρόπος που ο υπάλληλος διεκπεραιώνει την αποστολή της αλληλογραφίας.

Σε ό,τι αφορά την ονομασία “Πνευματικό ταχυδρομείο”, ονομάστηκε έτσι περισσότερο διότι πρόκειται για όρο με γαλλική προέλευση που επικράτησε διεθνώς (poste pneumatique), ενώ στη γλώσσα μας θα ταίριαζε καλύτερα το “σωληνωτό ταχυδρομείο”, όπως το λένε τόσο οι αγγλόφωνοι (tube mail), όσο και οι Γερμανοί (Rohrpost).

Στο θεματικό φιλοτελισμό το πνευματικό ταχυδρομείο δεν έχει πολλά να προσφέρει. Αν όμως το θέμα μας είναι Ιστορία του Ταχυδρομείου, Μέθοδοι Επικοινωνίας κτλ., ή ταιριάζει με κάποιο από τα σχετικά ιταλικά γραμματόσημα, τότε ένας ταχυδρομημένος φάκελος που διαβιβάστηκε μέσω σωλήνων με πεπιεσμένο αέρα είναι βέβαιο ότι θα εντυπωσιάσει το κοινό και θα επηρεάσει θετικά τους κριτές.

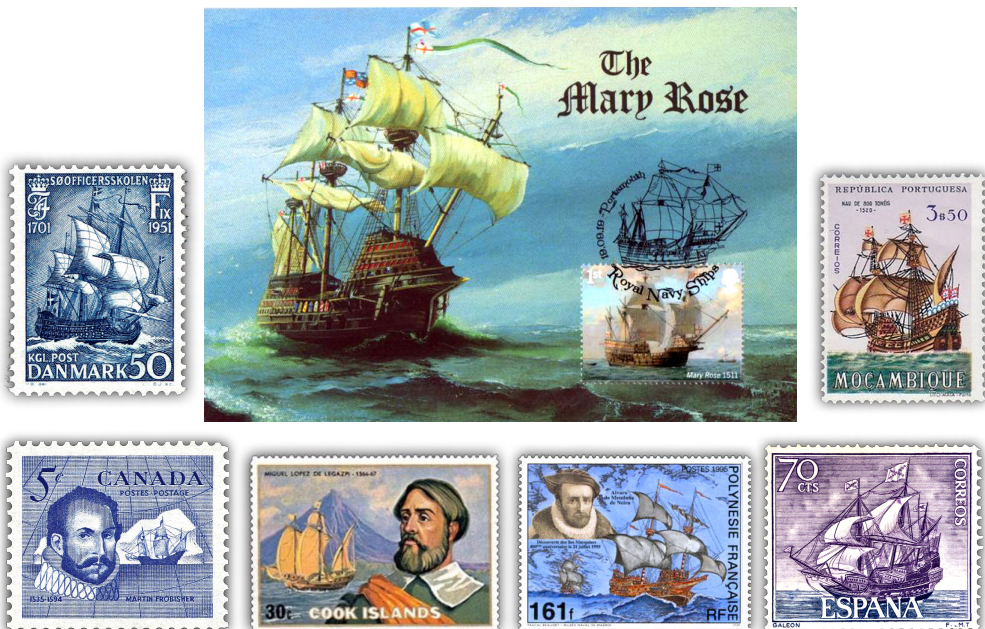
(Συνεχίζεται)

Αχ! Αυτό το πλάνο...

Οι πολεμικοί στόλοι την εποχή των πανιών

Αυτό το ιστορικό πανόραμα καλύπτει την περίοδο αφότου τα πανιά αντικατέστησαν τα κουπιά μέχρι τη Ναυμαχία του Ναβαρίνου, η οποία κλείνει ουσιαστικά το κεφάλαιο των πανιών στη ναυτική πολεμική ιστορία. Ο συλλέκτης μπορεί να αναπτύξει περαιτέρω τα παρακάτω βασικά κεφάλαια με υποκεφάλαια ή άλλες υποδιαίρεσεις.

1. Γέννηση των μεγάλων αποικιακών αυτοκρατοριών Πορτογαλίας, Ισπανίας και Αγγλίας.
2. Αγγλο/ισπανικοί πόλεμοι.
3. Νέες ναυτιλιακές τεχνικές, τακτικές, νομοθεσίες, επιστημονικές ανακαλύψεις.
4. Γέννηση των μεγάλων ευρωπαϊκών πολεμικών στόλων, αντίστοιχοι πόλεμοι και ναυμαχίες.
5. Πειρατεία και πειρατές.
6. Σπουδαίες ναυτικές αποστολές
7. Γαλλο/αγγλικοί πόλεμοι για την αμερικανική ανεξαρτησία
8. Γέννηση του αμερικανικού πολεμικού ναυτικού
9. Πόλεμος μεταξύ Αγγλίας και ΗΠΑ.
10. Ναπολεόντειοι πόλεμοι
11. Εξέλιξη των άλλων στόλων στον κόσμο
12. Πόλεμος για την ανεξαρτησία της Ελλάδας.

Το παπιγιόν

Είναι πολύ δύσκολο να ανασυνθέσει κανείς την ιστορία του παπιγιόν με βεβαιότητα, και να καθορίσει τη συγκεκριμένη ημερομηνία του διαχωρισμού του από τη γραβάτα. Τον χρόνο δηλαδή που το παπιγιόν παύει να θεωρείται ως μια απλή μορφή γραβάτας και αποκτά ένα δικό του συγκεκριμένο και διακριτό σχήμα.

Μερικοί ιστορικοί ισχυρίζονται ότι το παπιγιόν ήταν αρχικά ένας πολύπλοκος κόμπος γραβάτας που δημιουργήθηκε από τον Ωραίο Μπρούμελ, τον διάσημο Άγγλο δανδή του 1^{ου} μισού του 19^{ου} αιώνα. Άλλοι πιστεύουν ότι το παπιγιόν είναι μια πιο σύγχρονη παραλλαγή του ζαμπό, εκείνου δηλαδή του υφάσματος που τύλιγε το λαιμό και έπεφτε πλούσια μπροστά στο στήθος.

Τέλος, υπάρχουν και μερικοί που ισχυρίζονται ότι το παπιγιόν είναι μια παραλλαγή του πολύχρωμου λαιμοδέτη που φορούσαν οι Κροάτες ιππείς κατά τον Τριακονταετή Πόλεμο, από την παραθορά του ονόματος της εθνικότητας των οποίων πήρε και το όνομά της η «γραβάτα» (cravate). Ενδιαφέρον έχει επίσης η θεωρία ότι το παπιγιόν είναι εφεύρεση ενός Αμερικανού επιχειρηματία του 1886, που το φόρεσε για πρώτη φορά σε μία επίσκεψη στον πρίγκιπα της Ουαλίας Εδουάρδο Ζ', στο Λονδίνο.

Μία από τις πρώτες αναφορές στο παπιγιόν είναι αυτή που εμφανίστηκε στο δοκίμιο *Traité de la vie élégante* (Συνθήκη της κομψής ζωής, 1830), του Ονορέ ντε Μπαλζάκ. Ο Γάλλος συγγραφέας αναφέρεται στη γραβάτα σε ένα ολόκληρο κεφάλαιο και δίνει συμβουλές στο πώς να δένεται ο κό-

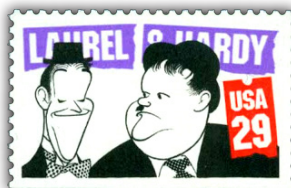
μπος του παπιγιόν.

Ωστόσο, η ημερομηνία που βρίσκει τους περισσότερους να συμφωνούν για την εμφάνιση του παπιγιόν είναι το 1904, σε μία παράσταση της όπερας *Μαντάμ Μπατερφλάι* του Πουτσίνι. Ο πρωταγωνιστής φορούσε ένα είδος πολύ κοντής γραβάτας με κόμπο στη μέση, ακριβώς όπως το γνωστό μας παπιγιόν. Η μεγάλη επιτυχία της όπερας και ο μιμητισμός, ώθησαν πολλούς να πηγαίνουν στις επόμενες παραστάσεις με αυτό το καινούργιο αντρικό αξεσουάρ.

Κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα, το παπιγιόν δεν γνώρισε γρήγορη εξάπλωση, ανάλογη της γραβάτας. Εκτός από λίγες εξαιρέσεις, κυρίως διανοούμενων ή πολιτικών όπως ο Ουίνστον Τσόρτσιλ, λίγοι είναι αυτοί που το προτίμησαν. Πιθανώς διότι το παπιγιόν συνδέθηκε γρήγορα με το επίσημο βραδινό ένδυμα (λευκό παπιγιόν με το φράκο και μαύρο με το σμόκιν).

Για άλλους πάλι, το παπιγιόν θεωρήθηκε σύμβολο ακραίας και επιδεικτικής κομψότητας, ενώ, σε κάποιες περιπτώσεις, του δόθηκε και κωμικός χαρακτήρας. Παράδειγμα το παπιγιόν των κλόουν, των κωμικών του βωβού κινηματογράφου όπως ο Σταν Λόρελ, ή εκείνα κωμικών χαρακτήρων και γνωστών ηθοποιών όπως οι Μπομπ Χοπ, Μπιγκ Κρόσμπι και άλλοι.

Υπάρχουν βέβαια και επαγγέλματα για τα οποία προτιμήθηκε σκόπιμα το παπιγιόν, επειδή η γραβάτα κρίθηκε ακατάλληλη για πρακτικούς λόγους. Είναι αντιδοντολογικό π.χ. ένας σερβιτόρος να σκύβει επάνω στο τραπέζι των πελατών, με την

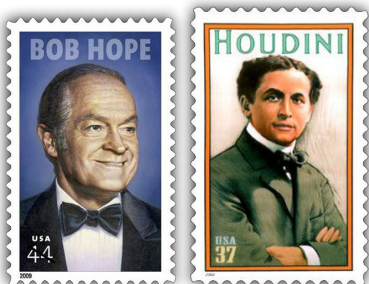

γραβάτα του να κυκλοφορεί από πιάτο σε πιάτο! Ή ένας γραβατοφορεμένος γιατρός να σκύβει επάνω στον ασθενή που ενδεχομένως έχει μεταδοτικό νόσημα. Ή, τέλος, ένας αρχιτέκτονας να αφήνει τη γραβάτα του να περιφέρεται επάνω στο σχεδιαστήριο!

Συνθέτες: Τζοακίνο Ροσίνι και Μορίς Ραβελ

Στις μέρες μας το παπιγιόν φοριέται από λίγους και σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Είναι εξάλλου τόσο περιεργη η εποχή μας. Οι παλιοί ενδυματολογικοί κανόνες χάθηκαν. Ο καθένας ντύνεται όπως θέλει και χρησιμοποιεί τα αξεσουάρ όπως, όποτε και αν θέλει. Κάποτε, στις κοινωνικές εκδηλώσεις, όπως κηδείες,

μνημόσυνα κλπ. έπρεπε να είμαστε ντυμένοι «καθώς πρέπει». Αυτή η υποχρέωση τελείωσε από καιρό. Αλλά και στα έδρανα της Βουλής που κάποτε κάθονταν φρακοφορεμένοι κύριοι, με γραβάτες, παπιγιόν και άλλου είδους λαιμοδέτες, τώρα όχι μόνο λίγοι είναι αυτοί που φορούν γραβάτα, αλλά υπάρχουν και αυτοί που ανεβαίνουν στο βήμα με πουλοβεράκι, μπουφάν και άλλα ενδύματα του τύπου «πάμε για ψώνια στη λαϊκή αγορά»!

Άλλαξαν οι καιροί.

Π. Α.

Το Σεβίτσε

Με την σταθερή διεθνοποίηση των πιάτων, έφθασε στη χώρα μας και το σεβίτσε, ένα πιάτο ψαριού με προέλευση από τη Λατινική Αμερική. Ήδη οι συνταγές του βρίσκονται σε αφθονία στις διαδικτυακές αναρτήσεις Ελλήνων μαγειρών, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχουν ήδη εγχώριοι θιασώτες του.

Το σεβίτσε θεωρείται ότι προέρχεται από το Περού, όπου είναι εθνικό πιάτο. Παρασκευάζεται από φρέσκο ωμό ψάρι, με χυμό λεμονιού ή λάιμ, μαζί με μπαχαρικά όπως πιπεριές,

τσίλι και άλλα, καθώς και με κομμένο κρεμμύδι, αλάτι και κολιάνδρο. Παλαιότερα το ψάρι παρέμενε στη μαρινάδα για περίπου τρεις ώρες, όμως στο μοντέρνο σεβίτσε ο χρόνος αυτός είναι πολύ μικρότερος. Μέχρι να ανακατευθούν τα υλικά με το κατάλληλο ψάρι, το πιάτο είναι έτοιμο να σερβιριστεί.

Αν και το σεβίτσε καταναλώνεται συνήθως ως ορεκτικό, αν καταναλωθεί ως κυρίως πιάτο συνοδεύεται από

γλυκοπατάτα, μαρούλι, καλαμπόκι, αβοκάντο ή μαγειρική μπανάνα. Πρέπει, ωστόσο, να καταναλώνεται άμεσα. Το ψάρι είναι ωμό και ελλοχεύει ο κίνδυνος τροφικής δηλητηρίασης.

Το σεβίτσε είναι δημοφιλές στις ακτές του Ειρηνικού της δυτικής Λατινικής Αμερικής. Με την ισπανική αποίκηση διαδόθηκε αρχικά στις άλλες ισπανικές αποικίες της περιοχής, έγινε τμήμα της τοπικής κουζίνας τους και ενσωματώθηκε με τις τοπικές γεύσεις. Τη δεκαετία του 1980 έφτασε και στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Το σεβίτσε είναι πλέον δημοφιλές πιάτο της διεθνούς κουζίνας.

Ν. Κ.

Τον 16^ο και τον 17^ο αιώνα, το διεθνές θαλάσσιο εμπόριο μεσουρανούσε. Τα ιδιόκτητα πλοία ήταν εξοπλισμένα για πόλεμο και μπορούσαν να επιτίθενται σε εχθρικά πλοία, αλλά να μοιράζονται τη λεία τους με την κυβέρνηση.

Ο Κάπτεν Κιντ ήταν όμως άτυχος. Διότι, συνέπεσε να πλέει ως ιδιοκτήτης-πειρατής, ακριβώς όταν άλλαξαν οι κανόνες και ο ιδιώτης-πειρατής έγινε παράνομος.

Γεννήθηκε στο Dundee της Σκωτίας το 1654 και έγινε καπετάνιος. Τη δεκαετία του 1680 μετανάστευσε στη Νέα Υόρκη, όπου γνώρισε και παντρεύτηκε τη Σάρα Μπράντλνι, μια πλούσια χήρα.

Κατά τη διάρκεια του πολέμου μεταξύ Αγγλίας και Γαλλίας, τη δεκαετία του 1690, ο Κιντ ήταν ένας επιτυχημένος караβοκύρης που υπερασπιζόταν με το πλοίο του τους αμερικανικούς και αγγλικούς εμπορικούς δρόμους με τις Δυτικές Ινδίες και καταδίωκε τους πειρατές στον Ινδικό Ωκεανό, εκμεταλλευόμενος ταυτόχρονα κάθε ευκαιρία για να συλλάβει εχθρικά πλοία που είχαν πολύτιμο φορτίο.

Στις 6 Σεπτεμβρίου 1696, το εξοπλισμένο με 32 κανόνια *Adventure Galley* του Κιντ, αναχώρησε από τη Νέα Υόρκη με πλήρωμα 150 ανδρών, με προορισμό τον Ινδικό Ωκεανό. Καθώς όμως δεν βρέθηκαν πειρατές στο δρόμο του, η διάθεση του πληρώματός του έγινε άσχημη και η ανταρσία ήταν έτοιμη να ξεσπάσει. Τελικά, μετά και την πίεση του πληρώματος, αποφάσισε να γίνει και ο ίδιος πειρατής.

Στα τέλη Ιανουαρίου 1698 εθεάθη ένα εμπορικό πλοίο να κινείται κοντά στις ακτές της Ινδίας. Ο Κιντ και το πλήρωμά του επιτέθηκαν και το κατέλαβαν. Το φορτίο ήταν μετάξι, μουσελίνα, τσίπι, ζάχαρη, όπιο, σίδηρο και αλάτι, συνολικής αξίας 70.000 λιρών.

Ο Κιντ μετονόμασε αμέσως το κουρσεμένο πλοίο σε *Adventure Prize* και βύθισε το δικό του που δεν ήταν πια αξιόπλοο.

Όταν τον Απρίλιο του 1699, μετά από δύο χρόνια ταξιδιού, έφτασε τελικά στις Δυτικές Ινδίες, ανακάλυψε ότι πλέον θεωρείτο πειρατής. Ο αγγλικός νόμος για την πειρατεία είχε αλλάξει. Ήταν πλέον εγκληματική πράξη.

Αφού κατάφερε ωστόσο να διαπραγματευτεί μια χάρη από τις αγγλικές αρχές με τον ισχυρισμό ότι αναγκάστηκε σε πειρατεία από το πλήρωμά του, απέπλευσε για τη Βοστώνη, σταματώντας στη διαδρομή για να θάψει λάφυρα στα νησιά Gardiners και Block Island. Μερικά από τα λάφυρα στο νησί Gardiners ανακτήθηκαν αργότερα.

Φθάνοντας όμως στη Βοστώνη, συνελήφθη με εντολή του κυβερνήτη της Νέας Αγγλίας και τον Φεβρουάριο του 1700 στάλθηκε στην Αγγλία.

Η δίκη του διεξήχθη στις 8 και 9 Μαΐου, κρίθηκε ένοχος για τη δολοφονία ενός μέλους του πληρώματός του και για πολλαπλές πράξεις πειρατείας και κρεμάστηκε. Τοποθέτησαν κατόπιν το πτώμα του σε

ένα βαρέλι στις εκβολές του ποταμού Τάμεση και το άφησαν να σαπίσει, ως παράδειγμα για άλλους επίδοξους πειρατές.

Μετά το θάνατό του, ο θρύλος του μεγάλωσε, ειδικά με τις ιστορίες του θαμμένου θησαυρού. Συγγραφείς όπως ο Robert Louis Stevenson με το βιβλίο του «Το Νησί των Θησαυρών», βοήθησαν να τροφοδοθηί ο μύθος.

Αναφέρεται ότι ακόμα και στις μέρες μας υπάρχουν κατά καιρούς τυχοδιώκτες που ερευνούν στα δύο νησιά για τον θησαυρό του Κάπτεν Κιντ!

Π. Α.

Αφίσα από την σχετική ταινία.

Από τα πιο γνωστά και διαδεδομένα αρωματικά φυτά που χρησιμοποιείται κυρίως ως μαγειρικό αρτυματικό, δηλαδή αρωματικό φυτό που προστίθεται στα φαγητά και σαλάτες για να δώσει ιδιαίτερη γεύση και άρωμα. Αλλά και όσοι έρχονται σε επαφή με το ύπαιθρο αναγνωρίζουν αμέσως τη γλυκιά μυρωδιά του φυτού που φυτρώνει κυρίως σε πετρώδεις και ξερές περιοχές. Συναντάται στην χλωρίδα πολλών χωρών της Μεσογείου αλλά και της Ασίας.

Η ελληνική ρίγανη είναι διεθνώς αναγνωρισμένη (Greek oregano) ως το ένα από τα καλύτερα εμπορικά είδη που κυκλοφορούν στην διεθνή αγορά. Ανήκει στο βοτανικό γένος *Origanum*, ονομασία που προέρχεται από τις λέξεις όρος (βουνό) και γάνος (λαμπρός). Στην μυθολογία αναφέρεται ότι η Αφροδίτη καλλιεργούσε στους κήπους της στον Όλυμπο την ρίγανη σαν σύμβολο ευτυχίας. Το φυτό ήταν ήδη γνωστό για τις θεραπευτικές ιδιότητες του στους αρχαίους βοτανολόγους, εκ των οποίων ο Θεόφραστος το ονομάζει Ορίγανη η Μέλαινα και ο Διοσκουρίδης Αγριορίγανος, ενώ ο Ιπποκράτης την χρησιμοποιούσε για κατασταλτικό διαφόρων ασθενειών και πόνων. Στο ίδιο γένος ανήκουν ο κρητικός Δίκταμος αλλά και η πασίγνωστη Μαντζουράνα.

Συλλέγεται στην αυτοφυή μορφή της, αλλά και καλλιεργείται σε πολλές περιοχές της χώρας μας λόγω των ελάχιστων απαιτήσεων που έχει σε κλιματικές συνθήκες και έδαφος. Την βρίσκουμε ως χαρακτηριστικό είδος της

τοπικής χλωρίδας στην Κύπρο με το όνομα Ρίανο ή Ρούβανο, από όπου εξάγεται το ερυθρό ριγανέλαιο. Η καλλιέργειά της γίνεται πλέον εκτατικά και η συγκομιδή μηχανικά, εκτός από την συλλογή που συνεχίζεται από τους τοπικούς πληθυσμούς της σε άγρια μορφή. Το συγκομιζόμενο υλικό μετά από ξήρανση μετατρέπεται σε δρόγη (φύλλα και ανθοτάξιες), που αποτελεί και το τελικό αρτυματικό προϊόν. Από τα συγκομιζόμενα φυτά παράγεται και ριγανέλαιο, με χαρακτηριστική χημική ουσία την Καρβακρόλη με ιδιαίτερες αντιμικροβιακές ιδιότητες.

Το ριγανέλαιο είναι προϊόν που συμμετέχει στην αρωματοποίηση και την φαρμακευτική, αλλά και στα σιτηρέσια πουλερικών και χοίρων που εκτρέφονται κατά βιολογικό τρόπο εκτροφής, ώστε να αντικαταστήσει τα απαιτούμενα για την υγεία τους αντιβιοτικά.

Σε πρακτική μορφή οι θεραπευτικές ιδιότητες της ρίγανης ήταν γνωστές από τους αρχαίους ως ρόφημα κατά του κρουρολογήματος, ρευματισμών, φλεγμονών και άλλων ασθενειών.

Σήμερα έχει χαρακτηριστεί ως σημαντικό αντιοξειδωτικό. Για τους σημερινούς όμως Έλληνες έχει ιδιαίτερη σημασία η χρήση της στην παγκοσμίως γνωστή χωριάτικη σαλάτα.

Η ιδιαίτερη θέση που έχει στην χλωρίδα πολλών χωρών εκφράζεται και από την σημα-

νική της παρουσία στις εκδόσεις γραμματοσήμων τους.

Γιάννης Σπαντιδάκης
Γεωπόνος - Κηποτέχνης

Η Απολλωνία ήταν μια αρχαία ελληνική αποικία που ιδρύθηκε στις αρχές του 6ου π.Χ. αιώνα από μια ομάδα 200 Κορινθίων μετά από πρόσκληση των ντόπιων Ιλλυρίων. Αναφέρεται ότι στην αποίκηση συμμετείχαν και Κερκυραίοι. Πρώτος αποικικός της ο Κορίνθιος Γύλαξ.

Η πόλη βρισκόταν σε ένα λοφώδες οροπέδιο, από όπου εκτείνεται μία εύφορη πεδιάδα, περίπου 34 χιλιόμετρα από την πόλη Φιέρι, κοντά στους ποταμούς Αώο και Αψο, σε απόσταση περίπου 10 χλμ. από την ανατολική ακτή της Αδριατικής Θάλασσας. Ο Στράβων την χαρακτήριζε «ευνομωτάτη», ενώ ο Αριστοτέλης την επαινούσε.

Η ίδρυσή της πραγματοποιήθηκε αμέσως μετά την ίδρυση της Επιδαμνίου (Δυρραχίου) και γρήγορα έγινε μια από τις πιο επιφανείς πόλεις της λεκάνης της Αδριατικής, η πιο γνωστή από τις άλλες 30 πόλεις που κατά την αρχαιότητα είχαν το όνομα Απολλωνία προς τιμή του θεού Απόλλων.

Βρισκόταν στην περιοχή των εδαφών της Ιλλυρικής φυλής των Ταυλαντίων, η οποία, σύμφωνα με την Ελληνική Μυθολογία, είχε πάρει το όνομά της από τον Ταύλα, ενός από τους εξήγους του Ιλλυριού.

Η κορινθιακή αποικιακή πολιτική φαίνεται να ήταν σχετικά φιλελεύθερη και επικεντρώθηκε περισσότερο στην εξασφάλιση πόρων για την υποστήριξη του αυξανόμενου πληθυσμού της Κορινθίας, παρά στην εκμετάλλευση ή την απέλαση του τοπικού πληθυσμού της Ιλλυρίας.

Η Απολλωνία απέκτησε σταδιακά πολιτική ανεξαρτησία από την Κόρινθο και οργανώθηκε ως πόλη κάτω από ένα ολιγαρχικό σύστημα. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, μια μικρή ελληνική τάξη καταγόταν από τους αρχικούς αποίκους που κυριαρχούσαν στον τοπικό πληθυσμό της πόλης.

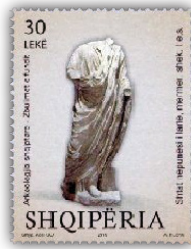
Η Απολλωνία άκμασε ιδιαίτερα στη Ρωμαϊκή περίοδο. Από τον 2^ο αιώνα π.Χ. έγινε ένα σημαντικό στρατιωτικό

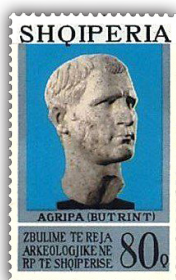
Προτομή Ρωμαίου αριστοκράτη

Ανάγλυφο με τον Ηρακλή

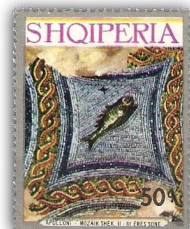
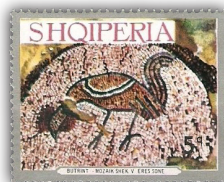
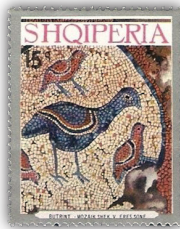

Τεράστιος ο πλούτος των ευρήμάτων στην περιοχή της Απολλωνίας.

Μερικά από τα σπουδαιότερα αρχαιολογικά ευρήματα της Απολλωνίας:

Κεφαλές θεάς Αρτέμιδος, Ρωμαίου Στρατηγού Αγκρίτα, Δημοσθένη, προτομή κόρης και ιλλυρικό κράνος.

Τα ρωμαϊκά μωσαϊκά είναι εκπληκτικής ομορφιάς.

έδαφος για τους ρωμαϊκούς στρατούς. Η φήμη της προσέλκυσε πολλές προσωπικότητες της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, όπως τον περίφημο Ρωμαίο φιλόσοφο και ρήτορα Κικέρωνα, ο οποίος χαρακτήρισε την Απολλωνία στους «Φιλιππικούς» του ως «magna urbs et gravis» (μεγάλη και σημαντική πόλη). Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου η πόλη έγινε μια από τις πιο σημαντικές πύλες της διαβαλκανικής Εγνατίας οδού, ενώ στη διάσημη Ακαδημία της σπούδασε και υπέστη στρατιωτική εκπαίδευση ο Αύγουστος, ο πρώτος Ρωμαίος αυτοκράτορας, καθώς και ο Οκταβιανός που συνοδευόταν από τον Αγρίππα, τον επιφανή στρατηγό και πολιτικό της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Καθ' όλη τη διάρκεια της ύπαρξής της, ο πολιτισμός και η γενική ανάπτυξη της Απολλωνίας διατήρησαν έναν ξεκάθαρο ελληνικό χαρακτήρα. Ωστόσο, λόγω της ανεξάρτητης οικονομικής και πολιτικής δραστηριότητάς της και των στενών σχέσεων με την ενδοχώρα της Ιλλυρίας, ο πολιτισμός της Απολλωνίας δημιούργησε μια ξεχωριστή φυσιογνωμία.

Μετά από μια μακρά περίοδο συνεχούς οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης, η Απολλωνία έπεσε σε παρακμή, μέχρι την πλήρη εγκατάλειψή της κατά τη μεσαιωνική περίοδο.

Τα ερείπια της Απολλωνίας ανακαλύφθηκαν στις αρχές του 19ου αιώνα, και χαρακτηρίστηκαν ως αρχαιολογικό πάρκο στις 7 Απριλίου 2003 από την κυβέρνηση της Αλβανίας.

Το εκτεταμένο αρχαιολογικό πάρκο της Απολλωνίας εκτείνεται σε περίπου 80 εκτάρια γης που περικλείονται από περίπου 3 χλμ. τοίχους και χρονολογείται από τη ρωμαϊκή εποχή. Η ιερή περιοχή της πόλης, γνωστή ως η περιοχή του τεμένους, περιέχει τον καλά διατηρημένο ναό του Απόλλωνα, ο οποίος είναι δωρικού ρυθμού του 300 π.Χ. Οι κορινθιακού τύπου κολώνες του ναού έχουν αποκατασταθεί όμορφα. Υπάρχουν επίσης δύο μικρά πέτρινα ιερά, τα ερείπια ενός ελληνικού θεάτρου και ενός ιερού προς τιμήν των νυμφών (νυμφαίο).

Παντελής Λεούσης

Αρχαίο αγγείο, ιλλυρικά όπλα, χάλκινο πόδι, Ρωμαίος μάγιστρος, άγαλμα Απόλλωνα.

Ζαχαροκάλαμο και δουλεία

Το ζαχαροκάλαμο είναι το φυτό που περισσότερο από κάθε άλλο, ποτίστηκε με ιδρώτα και αίμα και «εξαγοράστηκε» με εκατομμύρια ζωές μαύρων σκλάβων. Είναι το φυτό που διασυνδέθηκε στενά με τη δουλεία και οφείλει σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη του στην εκμετάλλευση του ανθρώπου από τον άνθρωπο.

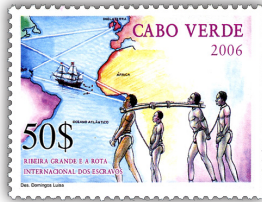
Το πρώτο ζαχαροκάλαμο του Νέου Κόσμου φύτεψε ο Κολόμβος στην Ισπανία, την περιοχή όπου ξέσπασε, όχι τυχαία, η μεγάλη εξέγερση των δούλων λίγες εκατοντάδες χρόνια αργότερα. Μέσα σε δεκαετίες, τα υπίπεδα της Κούβας και της Τζαμάικας γέμισαν μύλους για τη σύνθλιψη της ζάχαρης, τα τροπικά δάση αποσιλώθηκαν και ο ντόπιος πληθυσμός είτε συρρικνώθηκε από τις ασθένειες και τους πολέμους, είτε υποδουλώθηκε. Οι Πορτογάλοι δημιούργησαν το πιο αποτελεσματικό μοντέλο, καθιστώντας τη Βραζιλία μια εξαιρετικά αναπτυσσόμενη πρώιμη αποικία, όπου πάνω από 100.000 σκλάβοι παρήγαγαν τόνους ζάχαρης.

Καθώς καλλιεργείτο όλο και περισσότερο ζαχαροκάλαμο, η τιμή της ζάχαρης έπεφτε, και όσο έπεφτε, η ζήτηση αυξανόταν. Στα μέσα του 17^{ου} αιώνα, η ζάχαρη από είδος πολυτελείας άρχισε να γίνεται βασικό αγαθό, πρώτα για τη μεσαία τάξη, μετά για τον υπόλοιπο πληθυσμό.

Το 18^ο αιώνα η σχέση ζάχαρης και δουλείας είχε ολοκληρωθεί. Κάθε λίγα χρόνια ένα νέο νησί αποσιλωνόταν και καλλιεργείτο με ζαχαροκάλαμο. Ήρθε η σειρά το Πουέρτο Ρίκο, ακολούθησε το Τρινιδάδ. Όποιοι ντόπιοι πέθαιναν, οι

καλλιεργητές τους αντικαθιστούσαν με Αφρικανούς δούλους.

Μετά τη συγκομιδή και τη σύνθλιψη, η σοδειά στοιβαζόταν στα αμπάρια των πλοίων και μεταφερόταν στο Λονδίνο, στο Άμστερνταμ, στο Παρίσι. Εκεί την εμπορεύονταν για μεταποιημένα προϊόντα, τα οποία διοχέτευαν στη συνέχεια στις δυτικές ακτές της Αφρικής και με τα οποία αγόραζαν περισσότερους σκλάβους. Στο βωμό αυτού του

Βραζιλία, Κούβα, Άγιος Βικέντιος, Τρινιδάντ, Τζαμάικα... από τις πρώτες που καλλιεργήσαν ζαχαροκάλαμο με τις εντολές Ισπανών και Πορτογάλων.

Όλες οι φάσεις καλλιέργειας, συγκομιδής και επεξεργασίας του ζαχαροκάλαμου ήταν ιδιαίτερα δύσκολες τα χρόνια πριν την μηχανοποίηση

«τριγωνικού εμπορίου» εκατομμύρια Αφρικανοί έχασαν τη ζωή τους. Μέχρι την απαγόρευση του δουλεμπορίου στη Βρετανία το 1807, πάνω από έντεκα εκατομμύρια Αφρικανοί είχαν μεταφερθεί στο Νέο Κόσμο, οι περισσότεροι από τους οποίους είχαν καταλήξει σε φυτείες ζάχαρης. Σύμφωνα με τον πολιτικό και ιστορικό Έρικ Γουίλιαμς από το Τρινιδάδ, «η δουλεία δεν γεννήθηκε από το ρατσισμό. Μάλλον ο ρατσισμός ήταν το αποτέλεσμα της δουλείας». Οι Αφρικανοί, με άλλα λόγια, δεν έγιναν δούλοι επειδή τους θεωρούσαν κατώτερους. Θεωρήθηκαν κατώτεροι για να δικαιολογηθεί η υποδούλωσή τους, που ήταν απαραίτητη για την ανάπτυξη του πρώιμου εμπορίου ζάχαρης.

Το πρώτο βρετανικό «ζαχαρονήσι» ήταν το Μπαρμπέιντος. Όταν το ανακάλυψε ένας Βρετανός πλοίαρχος στις 14 Μαΐου του 1625, ήταν εγκαταλειμμένο, αλλά σύντομα γέμισε μύλους σύνθλιψης, επαύλεις και παράγκες. Τα πρώτα χρόνια καλλιεργούνταν καπνός και βαμβάκι, ωστόσο σύντομα το ζαχαροκάλαμο κατέκτησε το νησί, όπως συνέβαινε οπουδήποτε και αν φυτευόταν στην Καραϊβική. Μέσα σε έναν αιώνα τα εδάφη εξαντλήθηκαν και ο υδροφόρος ορίζοντας στέρεψε. Ως τότε όμως, οι πιο φιλόδοξοι καλλιεργητές είχαν ήδη φύγει από το Μπαρμπέιντος αναζητώντας το επόμενο προς εκμετάλλευση νησί. Το 1720 βασίλισσα της ζάχαρης ήταν η Τζαμάικα.

Για έναν Αφρικανό, η ζωή σε αυτά τα νησιά ήταν κόλαση. Σε όλη την Καραϊβική εκατομμύρια άνθρωποι πέθαναν στα χωράφια και στους μύλους, ή επιχειρώντας να

δραπετεύσουν. Με την πάροδο του χρόνου η Ευρώπη άρχισε να βιώνει την αμαρτωλή πλευρά του εμπορίου.

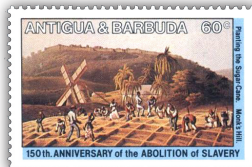
Οι μεταρρυθμιστές κήρυτταν την κατάργηση της δουλείας, οι νοικοκυρές έκαναν μποϊκοτάζ στο ζαχαροκάλαμο που καλλιεργείτο από δούλους.

Ωστόσο, τίποτα δεν μπορούσε να ανακόψει την ανοδική πορεία της ζάχαρης. Η ζάχαρη ήταν το καύσιμο της εποχής. Το 1700 ο μέσος Εγγλέζος κατανάλωνε 1,8 κιλά το χρόνο. Το 1800 ένας κοινός θνητός έτρωγε 8,2 κιλά ζάχαρη. Το 1870 ο ίδιος γλυκατζής έτρωγε 21 κιλά ετησίως. Το 1900 είχε φτάσει τα 45 κιλά το χρόνο. Αυτό το διάστημα των 30 ετών, η παγκόσμια παραγωγή ζάχαρης από ζαχαροκάλαμα και ζαχαρότευτλα απογειώθηκε από τους 2,5 εκατ. τόνους ετησίως σε περίπου 12 εκατ. Σήμερα ο μέσος Αμερικανός καταναλώνει 35 κιλά πρόσθετης ζάχαρης ετησίως (δηλαδή εκτός από τη ζάχαρη που υπάρχει φυσικά στις τροφές), ή πάνω από 95 γρ. πρόσθετης ζάχαρης την ημέρα.

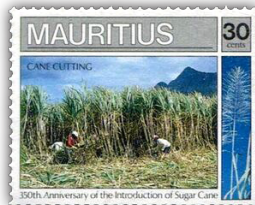
Όποιος επισκευτεί σήμερα το Μπαρμπέιντος, θα θαυμάσει την κληρονομιά της ζάχαρης σε όλο της το μεγαλείο: τους ρημαγμένους μύλους, τις εγκαταλειμμένες επαύλεις, τα λιγοστά εργοστάσια όπου το ζαχαροκάλαμο στοιβάζεται ακόμα στις πρέσες και η ακατέργαστη ζάχαρη διοχετεύεται για περαιτέρω επεξεργασία.

Ευτυχώς, τώρα πια, στο ζαχαροκάλαμο απασχολούνται εργάτες, και όχι Αφρικανοί σκλαβοί.

Παντελής Λεούσης

Φύτευση ζαχαροκάλαμου.

Οι Μπόερς

Ο όρος Μπόερ (Boer) προέρχεται από τη γλώσσα των Afrikaners και σημαίνει αγρότης. Χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει τους ανθρώπους της Νότιας Αφρικής που κατάγονταν από Ολλανδούς, Γερμανούς και Γάλλους εποίκους Ουγενότους που έφτασαν στο Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας το 1652.

Πολλοί από αυτούς εγκαταστάθηκαν στις εύφορες περιοχές γύρω από το Κέιπ Τάουν και χρησιμοποίησαν σκλάβους για να εργαστούν στις εκμεταλλεύσεις τους. Μερικούς από αυτούς τους μετέφεραν από άλλες ολλανδικές αποικίες

Η αποικία των Μπόερς διοικήθηκε από την Ολλανδική Εταιρεία Ανατολικής Ινδίας για σχεδόν 150 χρόνια. Οι Βρετανοί ανέλαβαν επίσημα τον έλεγχο του Ακρωτηρίου το 1806, κατά τη διάρκεια των Ναπολεόντων Πολέμων, για να αποτρέψουν την κατάληψή του από τους Γάλλους εχθρούς τους.

Οι Βρετανοί προσπάθησαν να αναγκάσουν τους Μπόερς να αλλάξουν τον τρόπο ζωής τους. Όταν όμως το 1834 κατάργησαν τη δουλεία, τους δυσάρεσαν, καθώς οι Μπόερς πίστευαν (όπως και πολλοί άλλοι ευρωπαϊκής καταγωγής) ότι ο Θεός είχε καθιερώσει μια ιεραρχία ύπαρξης, σύμφωνα με την οποία οι λευκοί Χριστιανοί είναι ανώτεροι από τους ανθρώπους των αυτόχθονων φυ-

λών.

Περαιτέρω προβλήματα προέκυψαν όταν οι Βρετανοί επέβαλαν την αγγλική ως επίσημη γλώσσα των δικαστηρίων, αντικαθιστώντας την Αφρικάανς.

Αρνούμενοι οι Μπόερς να ζήσουν υπό βρετανική κυριαρχία και ευάλωτοι σε επιθέσεις από γειτονικές αφρικανικές φυλές, άρχισαν να κινούνται βόρεια. Αυτή η μετανάστευση περισσότερων από 10.000 Μπόερς έμεινε γνωστή ως το Great Trek (μεγάλη μετανάστευση).

Οι Μπόερς τελικά μετακινήθηκαν πέρα από τους ποταμούς Οράγγη και Βάαλ και ίδρυσαν το Ελεύθερο Κράτος της Οράγγης και τη Νοτιοαφρικανική Δημοκρατία. Οι Βρετανοί αναγνώρισαν την ανεξαρτησία της Νοτιοαφρικανικής Δημοκρατίας το 1852 και το Κράτος της Οράγγης το 1854.

Οι δύο δημοκρατίες των Μπόερς ήταν αραιοκατοικημένες και οι περισσότερες αγροτικές κοινότητες ζούσαν σε απομόνωση, συνδεδεμένες μεταξύ τους μόνο με καρόδρομους. Ακολουθώντας τα έθιμα των προγόνων τους, οι Μπόερς πίστευαν ότι μια φάρμα πρέπει

να έχει έκταση τουλάχιστον 2400 εκτάρια και οι εκμεταλλεύσεις τους δεν ήταν απαραίτητο να έχουν περίφραξη. Οι αγροικίες τους περιβάλλονταν από ανοιχτά λιβάδια, λίγα χωράφια και μερικές φορές υπήρχαν και οπωρώ-

Μετανάστευση των Μπόερς για την ίδρυση νέου κράτους.

Στρατιώτες των Μπόερς και των Βρετανών.

Ο πόλεμος των Μπόερς (Οκτώβριος 1999 - Μάιος 1900)

νες. Τα σπίτια τους ήταν συχνά χτισμένα από πηλό και αποτελούνταν συνήθως από δύο δωμάτια με απλή επίπλωση.

Ενώ οι Βρετανοί θεωρούσαν τους Μπόερς ως υπανάπτυκτους και πεισματάρηδες, οι Μπόερς πίστευαν έντονα ότι ο τρόπος ζωής τους, με τη δική τους γλώσσα και την αυστηρή θρησκευτική πίστη, είχε θεσπισθεί από το Θεό. Ο Καλβινιστικός Προτεσταντισμός έπαιξε αναπόσπαστο ρόλο στην ταυτότητα των Μπόερς και η παρουσία της Βίβλου ήταν απαραίτητη σε κάθε νοικοκυριό. Η δυσaráεσκιά τους για τους «uitlanders», όπως αποκαλούσαν αλλοδαπούς, προκλήθηκε από την ανησυχία μήπως ο πολιτισμός και η θρησκεία τους υπονομευθούν από εξωτερικές επιρροές.

Με την πάροδο του χρόνου οι Μπόερς δημιούργησαν τη δική τους γλώσσα, την Αφρικάανς. Είχε για βάση τα Ολλανδικά, αλλά περιείχε επίσης μαλαϊκές και πορτογαλικές κρεολές λέξεις. Ως εκ τούτου, οι πλουσιότεροι άποικοι που μιλούσαν Υψηλά Ολλανδικά την θεωρούσαν ως «γλώσσα της κουζίνας».

Το 1899 ξέσπασε ο Δεύτερος Πόλεμος των Μπόερς, ο οποίος διήρκεσε μέχρι τις 31 Μαΐου 1902. Ήταν έντονη σύρραξη μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και των ιδρυτών των ανεξάρτητων δημοκρατιών του Ελεύθερου Κράτους της Οράγγης και της Δημοκρατίας της Νότιας Αφρικής, στη βορειοανατολική Νότια Αφρική.

Ξεκίνησε με την απόπειρα του Βρετανικού Στέμματος να ενώσει τις δύο δημοκρατίες, οι οποίες διέθεταν υψηλά αποθέματα διαμαντιών, χρυσού και σιδήρου. Παράλλη-

λα, οι Βρετανοί θεώρησαν αυτά τα εθνικιστικά κινήματα ως επικίνδυνα για την κυριαρχία του Ηνωμένου Βασιλείου στη Νότια Αφρική. Οι Μπόερς πολέμησαν για να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους και στην αρχή η υπεροχή βρισκόταν με το μέρος τους. Όμως το 1902 αναπτύχθηκε η αγγλική αντεπίθεση. Η βρετανική υπεροχή σε στρατιώτες και οπλισμό υποχρέωσε τους Μπόερς σε ήττα.

Τα αγγλικά στρατεύματα κατέστρεψαν και κατέκαψαν κάθε είδους ιδιοκτησία κατά τη διάρκεια του πολέμου. Οι αιχμάλωτοι Μπόερς (άνδρες, γυναίκες και παιδιά) συγκεντρώθηκαν σε στρατόπεδα, όπου σχεδόν 20.000 πέθαναν. Οι ειδήσεις σχετικά με τις απάνθρωπες συνθήκες των Βρετανών στους αιχμαλώτους όξυναν την αρνητική εικόνα του

Ηνωμένου Βασιλείου στη διεθνή κοινότητα. Περίπου 116.572 Μπόερς, άνδρες, γυναίκες και παιδιά, φυλακίστηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, μαζί με επιπλέον 120.000 νέγρους Αφρικανούς. Λόγω των άθλιων συνθηκών στα στρατόπεδα, περίπου το 25% των Μπόερς (27.927 Μπόερς, εκ των οποίων 22.074 ήταν παιδιά κάτω των 16) και το 12% των Αφρικανών αιχμαλώτων (14.155, αν και ορισμένοι υπολογισμοί αναφέρουν 20.000) πέθαναν.

Με τη Συνθήκη του Φεριένεχιγκ, η οποία υπογράφηκε στις 31 Μαΐου 1902, οι δημοκρατίες ενσωματώθηκαν στη Βρετανική Αυτοκρατορία και, το 1910, σχημάτισαν τη Νοτιοαφρικανική Ένωση μαζί με τις αποικίες Κέιπ και Νατάλ.

Παντελής Λεούσης

Τόσο ο διάσημος συγγραφέας Κοναντ Ντόιλ όσο και ο 25χρονος Ουίνστον Τσόρτσιλ βρέθηκαν στον πόλεμο των Μπόερ. Ο Τσόρτσιλ έμεινε έγκλειστος σε στρατόπεδο αιχμαλώτων. Η δραματική του απόδρασή τον έκανε Βρετανό ήρωα.

Δύο ήρωες του πολέμου, με πολλαπλή προσφορά, ακόμα και στην περσόναλη τραυματιών.

Εκπρόσωποι των Βρετανών και των Μπόερς υπογράφουν τη λήξη του πολέμου.

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 6 Οκτωβρίου 2022 κυκλοφόρησε η 9η Αναμνηστική Σειρά με τίτλο «Παγκόσμια Ημέρα Ταχυδρομείου Καρτ-Ποστάλ», η οποία αποτελείται από 34 κλάσεις για ταχυδρομηση τουριστικών καρτών (postcards worldwide), σημερινής συνολικής αξίας 4,00 €, σε 250.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 3.500 σετ τεσσάρων ΦΠΗΚ προς € 9.00 το σετ, 100.000 φυλλαράκια αυτοκόλλητων γραμματοσήμων προς € 4.00 έκαστο και 500 πακέτα σειράς προς € 25.00 έκαστο.

• Στις 10 Νοεμβρίου 2022 κυκλοφόρησε η 10η Αναμνηστική Σειρά Γραμματοσήμων με τίτλο «Χριστούγεννα 2022», η οποία αποτελείται από τέσσερις κλάσεις συνολικής αξίας € 3,80, σε 250.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 3.500 σετ διπλοί ΦΠΗΚ προς € 7.00 το σετ, 5.000 φυλλαράκια γραμματοσήμων προς € 3.80 έκαστο, 15.000 τευχίδια με 10 αυτοκόλλητα γραμματόσημα κλάσης € 0.90 προς € 9.00 έκαστο, 5.000 αυτοκόλλητα γραμματόσημα κλάσης € 1.00 προς € 10.00 έκαστο και 500 πακέτα σειράς προς € 40.00 έκαστο.

ΚΥΠΡΟΣ

• Στις 18 Νοεμβρίου 2022 κυκλοφόρησε η αναμνηστική σειρά με τίτλο "Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου FIFA 2022", αποτελούμενη από 1 γραμματόσημο ονομαστικής αξίας € 0.34, σε 90.000 τεμάχια. Κυκλοφόρησαν επίσης 4.500 ΦΠΗΚ προς € 0,70, έκαστος.

• Στις 18 Νοεμβρίου 2022 κυκλοφόρησε επίσης η αναμνηστική σειρά "Χριστούγεννα 2022", αποτελούμενη από 5 γραμματόσημα σε δύο ενότητες συνολικής ονομαστικής αξίας € 2,14, σε 55.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 4.500 ΦΓΗΚ της μίας ενότητας προς € 2,52 και 4.500 της άλλης προς € 1,02 έκαστος, καθώς και Κάρτες Μάξιμουμ προς € 3,50.

β) ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Με αφορμή την μη συναγωνιστική φιλοτελική έκθεση που πραγματοποιήθηκε στη Δημοτική Πινακοθήκη Μυτιλήνης από 9/10/2022 ως 16/10/2022, χρησιμοποιήθηκε την ημέρα των εγκαινίων στον χώρο της Έκθεσης η εικονιζόμενη Ειδική Αναμνηστική Σφραγίδα.

• Με αφορμή τη συμπλήρωση 40 ετών λειτουργίας της Ελληνικής Ένωσης Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος (HELMEPA), κυκλοφόρησαν την Πέμπτη, 27 Οκτωβρίου 2022 φιλοτελικά προϊόντα με ανάλογα εικαστικά, καθώς και η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με αφορμή τη διοργάνωση της Εθνικής Συναγωνιστικής Έκθεσης "50 ΧΡΟΝΙΑ Φ.Ε. ΑΓΡΙΝΙΟΥ-2022", κυκλοφόρησε στις 5 Νοεμβρίου 2022 η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με αφορμή τη συμπλήρωση 90 ετών πορείας και συνεχούς προσφοράς του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού, κυκλοφόρησαν την Πέμπτη, 10 Νοεμβρίου 2022 φιλοτελικά προϊόντα με ανάλογα εικαστικά, καθώς και η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για την Πρόληψη της Παιδικής Κακοποίησης, κυκλοφόρησαν το Σάββατο 19 Νοεμβρίου 2022 φυλλαράκι τεσσάρων αυτοκόλλητων γραμματόσημων και η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Για τη στήριξη του αθλητικού -εκπαιδευτικού προγράμματος με στόχο την ενδυνάμωση και την εξέλιξη παιδιών με ειδικές ικανότητες, τα ΕΛΤΑ κυκλοφόρησαν φυλλαράκι 4 αυτοκόλλητων γραμματοσήμων και την εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

"ΜΝΗΜΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΣ 2022"

Η μη συναγωνιστική έκθεση με τον ως άνω τίτλο που διοργάνωσε από 9 έως 16 Οκτωβρίου 2022 ο Δήμος Μυτιλήνης και η Φιλοτελική Εταιρεία Λέσβου με την υποστήριξη των ΕΛΤΑ, ολοκληρώθηκε με επιτυχία την Κυριακή 16 Οκτωβρίου. Η έκθεση φιλοξενήθηκε στη Δημοτική Πινακοθήκη Μυτιλήνης και αναφερόταν σε γραμματόσημα και κάθε είδους τεκμήρια της Μικρασιατικής Εκστρατείας και Καταστροφής 1919-1922.

Στη έκθεση, η οποία είχε μεγάλη επισκεψιμότητα, συμμετείχαν 22 εκθέτες, μεταξύ των οποίων ιδρύματα και οργανισμοί, όπως το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης, ο Δήμος Μυτιλήνης, τα Γενικά Αρχεία του Κράτους κ.ά.

«50 ΧΡΟΝΙΑ Φ.Ε. ΑΓΡΙΝΙΟΥ»

Η Εθνική Φιλοτελική Έκθεση με τον ως άνω τίτλο που οργάνωσε η Φ.Ε. Αγρινίου από 5 έως 12 Νοεμβρίου με την ευκαιρία των 50 χρόνων από την ίδρυσή της, διεξήχθη με επιτυχία. Τελούσε υπό την αιγίδα της ΕΦΟ και αποτέλεσε το φιλοτελικό γεγονός της χρονιάς. Είχε την υποστήριξη του Δήμου Αγρινίου, του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας, των ΕΛΤΑ και χορηγών και φίλων της Εταιρείας.

Στην έκθεση έλαβαν μέρος 13 εκθέματα Παραδοσιακού Φιλοτελισμού, 23 Ταχυδρομικής Ιστορίας, 1 Μονόφυλλων, 1 Αεροφιλοτελισμού, 3 Χαρτοσήμων, 4 Μαξιμαφιλίας, 3 Εικονογραφημένων Καρτ Ποστάλ, 6 Θεματικού Φιλοτελισμού, 5 Ανοικτής Τάξης, 4 Φιλοτελισμού Νεότητας, 8 Φιλοτελικής Φιλολογίας και 3 Διακεκριμένης Τάξης.

Παρατηρητής της ΕΦΟ ήταν ο Κώστας Χαζάπης

Τα θεματικά εκθέματα, οι εκθέτες και οι αντίστοιχες βραβεύσεις έχουν ως εξής:

Γκίκας Χρήστος, *Το θείο ποτό*, Βαθμοί 87, Χρυσό + Δώρο, Περίν Γεώργιος, *Η μπύρα... το υγρό ψωμί*, Β. 85, Χρυσό, Χριστοδουλίδης Κωνσταντίνος *Η Ελλάς από τον 19ο μέχρι τον 20ο αιώνα*, Β. 81, Μεγάλο Επίχρυσο, Άκερμαν Μιχαήλ, *Τυφλότητα απέναντι στα φυτά*, Β. 68, Αργυρό, Παπανικολάου Νικόλαος, *Ολυμπιακοί Αγώνες Αθήνα 2004*, εκδόσεις από όλο τον κόσμο, Β 58, Χάλκινο, Καρανικόλας Νικόλαος, *Γ' Ράιχ 1933-1945*, Β. 74, Μ.Αργυρό

Καθώς οι οργανωτές δεν κάλεσαν θεματικούς κριτές, η κρίση των θεματικών εκθεμάτων έγινε από ενιαία επιτροπή ελλανοδικών άλλων τάξεων, αποτελούμενη από τους Γ. Θωμαρέη, Α. Σαββόπουλο, Α. Παπαδόπουλο και Ν. Μαλλούχο.

Το ετήσιο βραβείο της ΕΦΕ

Με προσωπική ευγενική επιστολή της Ελληνικής Φιλοτελικής Εταιρείας προς τον Παντελή Λεούση, ανακοινώθηκε ότι το ΔΣ αποφάσισε να του απονεμίσει το ετήσιο μετάλλιο της Εταιρείας για το 2022 "για τις πολύτιμες υπηρεσίες του στον οργανωμένο φιλοτελισμό και τη σημαντική συμβολή του στην προβολή και διάδοση του ελληνικού γραμματισμού και του θεματικού φιλοτελισμού". Μία εξεχόντως σπουδαία τιμητική διάκριση, η οποία έγινε αποδεκτή με συγκίνηση και ευγνωμοσύνη.

Αγαπητά μέλη του Συλλόγου

Σας επενθυμίζουμε ότι βρεθήκαμε στην ανάγκη αύξησης της ετήσιας συνδρομής μας στα 20 € λόγω της μεγάλης αύξησης του κόστους εκτύπωσης του περιοδικού μας.

Βασιζόμαστε πάντα στην κατανόηση και υποστήριξή σας.